

TELEPÜLÉSEINK, MINT KÖZÖS ÉLŐHELYEK

Az I. Országos Urbanisztikai Doktorandusz
Konferencia absztraktkötete

Budapest
2025 február 6.

TELEPÜLÉSEINK, MINT KÖZÖS ÉLŐHELYEK

Az I. Országos Urbanisztikai Doktorandusz Konferencia
absztraktkötete

SETTLEMENTS AS SHARED HABITATS

Abstract Book of the 1st Hungarian Doctoral Student Conference
on Urban Studies and Planning

Szerkesztette / Edited

Salamin Géza – Szövényi Anna – Tóth Bálint Zoltán – Zsigó Zsanett

Borító: Tóth Bálint Zoltán

Kiadja

Magyar Urbanisztikai Társaság

Budapest, 2025

ISBN: 978-615-80357-8-1

A konferencia szervezői

Magyar Urbanisztikai Társaság
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Nemzeti Fejlesztési Központ, Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság
Budapesti Corvinus Egyetem
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Eötvös Loránd Tudományegyetem

A konferencia a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz támogatásával került megrendezésre.

ELTE
EÖTVÖS LORÁND
TUDOMÁNYEGYETEM

Tartalom

Előszó	6
1.1. Lakótelep, energia	7
Bene Bence: Mi számít lakótelepnek? - Az 1945 – 1990 között épült budapesti lakótelepek lehatárolása	8
Tóth Bálint Zoltán – Dr. Csutora Mária: Épületszintű felújításokat akadályozó helyi és kontextuális tényezők a budapesti lakótelepeken társasházkezelők és közös képviselők szemszögéből	9
Szkalitsity András: Az energiaszegénység térbeli megjelenésének vizsgálati lehetőségei Szegedi mintaterületek példáján	10
Wallner Andrea Orsolya: Kulturális identitás kialakításának lehetőségei lakótelepi környezetben	11
1.2. Örökség- és ingatlanfejlesztés	12
Kotnyek Zsófia – Dr. Veres Gábor Attila DLA Habil.: Zsolnay Gyár hasznosítása projekt: Ipari létesítmények új élete: Fenntarthatóság és Újrahasznosítás új élete: Fenntarthatóság és Újrahasznosítás	13
Szabó Bence: Barnamezők új szerepben: Egykori szovjet katonai objektumok hasznosítása és befolyásoló tényezők Magyarországon	14
Szecsei Georgina: A szolnoki tárház újrahasznosítása avagy az épített örökségünk megőrzése	15
Tímár András: Aquincum polgárvárosának demográfiájáról a Settlement Scaling Theory tükrében	16
1.3. Zöldinfrastruktúra	17
Haleczky Levente Béla: Budapest székesfőváros fasorainak kialakulása és fejlődése	18
Tóth Barnabás – Dragán Petra Emese: Városfásítási trendek a 21. században	19
Vas Nándor: Zöld városfejlesztések hatásai és konfliktusai Kiskunfélegyháza példáján	20
Wenszky Viktória: Zöldfelületek vizsgálata és kialakításának lehetőségei Budapest belvárosában	21
1.4. Reziliencia	22
Galiger Gergő – Tóth Patrik: Objektív klíma-rugalmas várostervezés: közterületek burkoltságának adataalapú meghatározása	23
Kalkán Dóra – Dr. Gyergyák János: Természetalapú megoldásokra épülő megközelítések a GreenInCities projekt vonatkozásában	24
Schmeller Dalma: Zöld átállás a városokban – Indikátorok és mintázatok az Európa Zöld Fővárosa díj tükrében	25
Szabó Patrícia – Dr. Sárospataki Máté: Szabadtérépítészet és éghajlati reziliencia	26
1.5. Urban design	27
Dana Maher Ayoub Abu-Lail – Erzsébet Szeréna Zoltán: Strategic Placement and Adaptable Design: The Role of Office Developments in Sustainable Urban Planning	28
Natália Maja Erdei – Dr. Máté Sárospataki: The Impact of Modern Olympic Games on Urban Open-Space Architecture – Case Study of London and Paris Olympics	29
Dedar Salam Khoshnaw – Tamás János katona – Bálint Baranyai: Exploring design strategies to enhance educational facilities in Iraq's diverse climates, Csa and Bsk, using innovative Fuzzy AHP methods for optimal performance! Exciting possibilities await!	30
Valentina Fesenko: Multi-sensory Dimensions in Public Space Atmospheres	31
2.1. Hálózat és mobilitás	32
Hetesi Dalma: A Balaton kapuja: Intermodális közlekedési csomópont fejlesztése a Hévíz-Balaton Airport térségében	33
Jakus Imre: A szuburbanizáció térbeli és időbeli folyamatai a 4 legnagyobb alföldi város viszonylatában, különös tekintettel a 2011 utáni időszakra	34
Nagy Zsombor: A közlekedési módváltás dilemmája Budapest agglomerációjában: Kvalitatív módszertani modell a közlekedési attitűdre	35

Szarvák Boróka: A 15 perces elérhetőségű városközpont létrehozásának lehetőségei Albertfalva példáján	36
Bertyák Ágnes: Hálózati kapcsolatok a határzónában – A fizikai hálózati összeköttetések változásai az Őrség példáján	37
2.2. Részvételi tervezés	38
Kurucz Olívia: Közös városi játéktér	39
Nagy-Laczkó Balázs: Aszály és gyász Békés vármegyében – helyi aktorok lehetőségei és válaszai a városi fákkal kapcsolatban a klímaváltozás tükrében.....	40
Pásztói Petra Flóra: Belvárosi belső udvarok közösségi alapú fejlesztésének módszere Budapest példáján	41
Rigóczki Gergely: A fővárosi közösségi költségvetések területi elemzése és hatásai	42
Tuza Benedek: Szubkulturális terek a városfejlődés árnyékában: berlini esettanulmány	43
2.3. Zöldinfrastruktúra, Örökség és ingatlanfejlesztés	44
Zubek Károly: A történeti városszövet megújítási kísérletei az Alföldön – A városi léptékű örökség koncepciói az 1970-es, 1980-as évek városépítészeti tervpályázataiban	45
Bozsoki Fruzsina: Épületminősítési rendszerek a fenntartható városfejlesztés szolgálatában	46
Gyurasza Miklós – Dr. Sárospataki Máté: A történeti kertekhez kapcsolódó vízarchitektúrák hatása a városi tájra	47
Kutnyánszky Virág – Dr. Szilvácsku Miklós Zsolt: Az országos Ökológiai Hálózat övezeteinek változásai	48
Szabó Gellért Vilmos: Városi faültetési technológiák vizsgálata	49
2.4. Tér és társadalom.....	50
Ackermann Tamás: Térbeli digitális egyenlőtlenségek.....	51
Tráser Nándor: Társadalmi és térbeli törésvonalak feltárása a Balaton biorégióban a rövid élelmiszer ellátási láncok mentén	52
Szverle Szandra: Korai iskolaelhagyás és a régiók közötti különbségek: A Dél-Alföldi térség társadalmi és urbanizációs kihívásai	53
Vajdovich Noémi Annamária: A hajléktalanok egészségügyi ellátásának fővárosi dimenziói	54
Lukács Zoltán Gábor: A fejlődés útján áramolva – Leszakadók és kiteszítottak vizsgálata az indiai társadalomban.....	55
2.5. Heritage and planning / Participation	56
Zsófia Gabriella Fehér: Shared Spaces, Shared Futures: Engaging the Next Generation in Participatory Planning	57
Ikram-Feyrouz Ahlam Saidi: Hybrid Shopping Models: Where Innovation Meets Tradition in the Modern Mall	58
James Clifford Vioria: Meet me at Blaha: Visual Analysis of the Social Production and Spatial (In)justice in the Renewed Blaha Lujza Ter in Budapest.....	59
Flóra Keszei: Toward Creative Cities: Insights for Hungary through UNESCO's Creative Cities Framework	60
Richárd Szalóki – Petra Szakonyi: Brownfield Rehabilitation Planning: Past, Present, Future of Győr	61
3.1. Hálózat és mobilitás, részvételi tervezés, városi térség és gazdaság, turizmus	62
Zsinka Flóra: A lakóhelyi (im)mobilitás mintázatai egy ormánsági aprófaluban	63
Feketéné Dr. Benkó Katalin – Szabó Lajos: A közlekedési életminőség néhány kérdése	64
Orsós György: A szimbolikus táj átalakulása és a multikulturális örökség Kolozsváron	65
Takács István – Szverle Szandra: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye agráriumának értékelése, empirikus kutatási eredményekre alapozva – Gyengeségek, SWOT-analízis alapján	66
Zsigó Zsanett – Kollár Dávid: Az élhetőség dimenziói: Települési és országos nézőpontok lakossági szemszögből, kvalitatív megközelítésben	67
Dongó Tamás: A participatív várostervezés hátterének tudománymetriai megalapozása	68
3.2. Köz-tér.....	69
Tapasztó Lejla – Eplényi Anna Viven: Mozgáselemzés budapesti játszótereken	70

Dormán Miklós: Mikro urbanizáció: városi mintaadás kistelepülési helyzetekben Pest megyében	71
Komes Dániel – Fekete Albert: Erdélyi közparkok funkcionális és településszerkezeti változásai	72
Pirity Ádám: Az Északmagyarországi Tervező Vállalat (ÉSZAKTERV) hatása a régió építészetére a vállalati kiadványok tükrében	73
Benkő Anna: Népi virágoskertjeink.....	74
3.3. Városi-térségi gazdaság.....	75
Losonczy Anna Kornélia: A központrendszer átalakulása Budapest elővárosi zónájában 1950 és 2020 között	76
Gyulai Tamás: Emberközpontú fenntartható stratégiák okos városokkal	77
Porhajás Gábor László: Győr és a közepes fejlettség csapdája	78
Varga Virág: Települési verseny a humán tőkéért – A középvárosok potenciálja a fiatal, kreatív osztály vonzására, mint a policentrikus fejlődés lehetséges esélye Magyarországon	79
Zách Dániel: A városfejlődés sajátosságai különböző történeti korszakokban, Tatabánya példáján	80
Csizmadia Tímea: Gondolatok a sport és rekreáció funkcionális szerepéről és hatásairól egy kisváros vonatkozásában.....	81
3.4. Turizmus és kommunikáció	82
Horváth Sára: A települések instagram-kompatibilitása Szeged példáján.....	83
Juhász Dóra Katalin: A szálloda, a város “harmadik helye”	84
Kiss Bence Álmos: Városimázs határok nélkül. Városdiplomácia mint hatékony települési brandépítési eszköz ..	85
Klaniczay János: Emotion tracking: Az építészeti és városi örökség megismerésének érzelmi hatásmérése – Művészeti vásárok a kulturális turizmus tükrében	86
Lengyel-Farkas Lilla: Művészeti vásárok a kulturális turizmus tükrében.....	87
3.5. Urban planning, Urban green ecology	88
Annamária Ferenczi: Urban Pollination: Ecosystem Services and Urban Planning – A literature review	89
Péter Kacsó – György Kukely – José Gomes Dos Santos: A Comparative Study of Urban Green Space Accessibility: Insights from 73 European Cities with Case Studies of Prague and Budapest	90
Mayte Alejandra Cuesta Tabares – Ildikó Réka Báthoryné Nagy: Land Use Transitions and Green Space Dynamics in Quito's Informal Settlements: A Spatiotemporal Analysis	91
Rodgers Isaac Kisiangani: A Systematic Literature Review of Policy Models for Sustainable Urban Tourism Development.....	92
Zana Fattah Ali: Erbil Urban planning from 1990 to 2024 by using GIS and Remote sensing	93
A konferencia szervezői és mentorai	94

Előszó

A települések, térségek és a környezet fejlesztésével, a térbeli folyamatokkal Magyarországon többféle diszciplína foglalkozik, melyek mindegyikének megvan a maga lényeges hozzáadott értéke. Az urbanisztika különböző területeivel, a települési, területi és környezeti tervezéssel, fejlesztéssel különböző hazai egyetemi műhelyekben zajlanak tudományos munkák és többféle doktori képzés is helyet ad ezekhez kapcsolódó doktori kutatásoknak. A doktori tanulmányokat folytató kezdő-haladó kutatók gyakran saját doktori iskoláik szakmai közegébe vannak csak beágyazva és az eltérő diszciplínák, bárha ugyanazokkal a problémákkal foglalkoznak, mégis alig kerülnek egymással kapcsolatba. Az első országos urbanisztikai doktorandusz konferencia kezdeményezését az a cél vezérelte, hogy egyazon szintérre, - egymással kapcsolatba hozzuk a települések a térségek, a táj fejlődésével és formálásával, valamint az urbanisztika egyéb területeivel foglalkozó műszaki, társadalomtudományi, közgazdasági, agrártudományi és természettudományi vagy éppen művészeti területen aktív kutatókat. Úgy érezzük komoly lehetőség rejlik abban, hogy különböző nézőpontú fiatal tudósok megismerjék és megértsék egymás szemléletét és gondolatait, különösen, ha ez tudományos-szakmai együttműködésekhez is elvezet a jövőben.

A Magyar Urbanisztikai Társaság (MUT) kezdeményezésére a Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem (MATE) Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézete vállalta fel, hogy az első urbanisztikai doktoranduszkonferenciát vendégül látja 2025. február 6-án. A két szervezethez ebben az évben a szakterület legfontosabb fővárosi egyetemeiként a BME, az ELTE és a BCE csatlakozott, valamint a Nemzeti Területfejlesztési Központ is kezdettől partnerként és támogatóként karolta fel a hiánypótló programot.

A kezdeményezés sikerét jelzi, hogy a meghirdetett határidőig 74 fiatal kutató jelentkezett előadónak a konferenciára. Az esemény kétnyelvű jellege a külföldi doktoranduszok aktíván részvételét is biztosította.

A konferencia kiemelt témakörét a városok, mint közös élőhelyek kérdésköre jelenti. A városok és a városi életforma folyamatos terjedése, az egyre erősebb eltávolodás a természeti környezettől környezeti kihívásokat, új urbanizációs trendeket és lehetőségeket is teremt. Jövőnk érdekében okosan kell keresnünk azokat a települési formákat, amelyek hatékonyan segíthetnek az együttélésben, „közös élőhelyek” kialakításában. A városok fejlesztésének fizikai határait a rendelkezésre álló területek szabják meg. A terület és a felület véges, mind horizontálisan, mind vertikálisan, ezért ennek a maximális, rugalmas, többcélú fel- és kihasználására van szükség. Éppen ezért különösen is aktuálisak az esemény fókuszába állított kérdések: hogyan tegyük élhetőbbé az ember alkotta felületeket, minden faj számára, és hogyan tegyük gazdagabbá és vonzóbbá városainkat?

Kötetünk a konferencia programjába beválogatott 72 előadás kivonatát adja közre, tematikus egységekbe rendezve.

Dr. Salamin Géza

alelnök, Magyar Urbanisztikai Társaság
doktori programigazgató, Budapesti
Corvinus Egyetem

Dr. Fekete Albert

intézetigazgató, Magyar Agrár és
Élettudományi Egyetem Tájépítészeti,
Településtervezési és Díszkertészeti
Intézete

1.1. Lakótelep, energia

Mass Housing Estates and Energy

Mi számít lakótelepnek? - Az 1945 – 1990 között épült budapesti lakótelepek lehatárolása

What Is a Housing Estate? - Definition of Housing Estates in Budapest Built Between 1945 and 1990

BENE BENCE

Budapesti Műszaki Egyetem, Építészmérnöki Kar, Urbanisztika Tanszék

A budapesti államszocialista lakótelepek elemzése közkezdvelt kutatási téma az építészek (Ferkai, 2005), szociológusok (Csizmady, 2003), vagy épp a társadalomföldrajzosok (Egedy, 2001) körében még napjainkban is, ám mégsem született eddig egységes definíciója a lakótelepeknek. A fogalom lehatárolásának problémája a minimális határok megalkotásánál összpontosulnak leginkább, melyet Csizmady (2008:19) így fogalmaz meg:

„... nincs egyetértés abban, hogy mekkora az a minimális épület- vagy lakásszám, amelyet márlakótelepnek kell tekinteni.”

A fogalom tisztázatlansága elcsúszó diskurzusokhoz és ellentmondásokhoz vezethet, ezért kutatásom célja a lehető legpontosabb definíció megalkotása, s a lehető legpontosabb budapesti lakótelepgyűjtés megvalósítása ebből az érából. Ehhez részletesen elemzem, hogy a hivatalos dokumentumokban (OTÉK, KSH), archív építészeti tervekben, és a szakirodalmakban (Körner & Nagy (2006), Preisich (1998), Iván (1996)) mit neveztek lakótelepnek. Az egyes definíciók közötti különbségek térképek és fotók segítségével válnak láthatóvá. Ezek rendszerezésével és értékelésével egy új, egységes lehatárolást fogalmazok meg, mely választ adhat a kérdésre: Vajon mi számít lakótelepnek?

Kulcsszavak: lakótelep, Budapest, szocializmus, városépítészet

Irodalom

Csizmady, A. (2003) "A Lakótelep", Gondolat, Budapest

Csizmady, A. (2008) "A lakóteleptől a lakóparkig", ÚMK, Budapest.

Egedy, T. (2001) "A társadalmi kirekesztés és a lakótelep", Tér és Társadalom, 15(1), pp. 91- 110.

Ferkai, A. (2005) "Lakótelepek", Budapest Főváros Önkormányzata, Budapest.

Iván, L. (1996) "Budapesti falanszterek", Földrajzi Értesítő, 45(1-2), pp. 73–99.

Körner, Zs., Nagy, M. (2006) "Az európai és a Magyar telepszerű lakásépítés története 1945-től napjainkig", TERC, Budapest.

Preisich, G. (1998) "Budapest városépítésének története 1945–1990: Tanulmányok", Műszaki Könyvkiadó, Budapest.

Épületszintű felújításokat akadályozó helyi és kontextuális tényezők a budapesti lakótelepeken társasházkezelők és közös képviselők szemszögéből

LOCAL AND CONTEXTUAL BARRIERS TO BUILDING-LEVEL RENOVATIONS IN LARGE HOUSING ESTATES OF BUDAPEST FROM THE PERSPECTIVE OF CONDOMINIUM MANAGERS

TÓTH BÁLINT ZOLTÁN¹ – DR. CSUTORA MÁRIA²

¹Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola

²Budapesti Corvinus Egyetem, Fenntartható Fejlődés Intézet, Fenntarthatósági Menedzsment és Környezetgazdaságtan Tanszék

Az utóbbi években az Európai Unió szakpolitika egyre nagyobb hangsúlyt fektet a lakóépületek energetikai korszerűsítésére. Habár a 2000-es évek első felében indult Panelprogram számottevő mértékben hozzájárult a lakótelepi épületek energetikai korszerűsítéséhez (Szabó & Bene, 2019), 2023-ban a hazai, egycsöves fűtésrendszerrel rendelkező, távfűtött lakóépületek csupán 43 százaléka esett át hőszigetelésen, és 54 százalékukban volt elérhető fűtési költségmegosztás (BME, 2023). Kutatásunkban ez idáig 14 budapesti társasházkezelő és lakásszövetkezeti tisztségviselő körében végeztünk interjúk felmérést. A vizsgálat egyik célja volt, hogy az interjúalanyok szemszögén keresztül világítson rá azon tényezőkre, melyek az épületszintű felújításokat akadályozhatják a lakótelepi épületekben. A kutatás rávilágított, hogy az épületszintű felújításokat nem csak az országos szintű támogatások hiánya, vagy a lakosság anyagi helyzete befolyásolja. Látszólag nagy szerepe van a lakótelepeken jellemző nagyfokú társadalmi heterogenitásnak, a magántulajdonosok nagy arányának, de az olyan helyi tényezőknek is, mint például a lakóközösségen belüli, valamint a társasházkezelő, az állam és önkormányzat felé fennálló bizalom. A felújítások jelentős akadályát jelenti továbbá a lakosság egy bizonyos körében jellemző energiapazarló felfogás, valamint a tulajdonosi szemlélet hiánya is.

Köszönet az OTKA-nak a kutatási projekt támogatásáért.

Kulcsszavak: lakótelepek, energetikai felújítások akadályai, energiaszegénység, döntéshozás

Irodalom

BME Épületgépészeti és Gépészeti Eljárástechnikai Tanszék (2023). Az egycsöves átfolyós fűtési rendszerű épületek szabályozhatóvá tételének műszaki tartalma.

<https://tavho.org/uploads/hirek/Tanulmány%2B12.15..pdf>

Szabó, B., & Bene, M. (2019). Budapesti lakótelepek a panelprogram előtt és után. Területi Statisztika, 59(5), 526–554.

Az energiaszegénység térbeli megjelenésének vizsgálati lehetőségei Szegedi mintaterületek példáján

Possibilities of Investigating the Spatial Manifestation of Energy Poverty Using
the Example of Szeged Sample Areas

SZKALISITY ANDRÁS

Szegedi Tudományegyetem, Természettudományi és Informatikai Kar, Geográfus
mesterszak

Magyarországon a lakásállomány magával hordozza az elmúlt 150-200 év különböző korszakainak lenyomatát. Ez visszaköszön a minőségben is, az 1980-as évek előtt keletkezett épületek többsége nem felel meg a mai energetikai elvárásoknak (Koltai L. et al. 2021), egyre több családot érintenek lakhatási problémák (Jelinek Cs. 2019), azon belül is az energiaszegénység. A jelenség feltárása céljából fontos a lakások energetikai állapotának komplex, területi alapú vizsgálata. Ehhez az épületek energetikai minősítésére kiadott tanúsítványokat használok fel. A kutatás fő kérdése, hogy alkalmasak-e a tanúsítványok az energiaszegénység feltérképezésére. Országos és regionális szinten már használták ezt az adatbázis (Bene M. et al. 2023), a tanúsítványok a hazai ingatlanállomány 20%-át lefedik (Bereczki Á. et al. 2023), de az energiaszegénység feltérképezéséhez ez önmagában még kevés. A kutatás során Szeged különböző övezeti és településkarakterű besorolású mintaterületein a tanúsítványok és a 2022-es népszámláláson begyűjtött foglalkozási osztályok (ISCO 08) segítségével kerestem energiaszegényre utaló jeleket. Ehhez K-közép klaszterelemzést végeztem, amiben a jó és a rossz épületállomány, illetve a magas és alacsony foglalkozási osztályok aránya alapján kategorizáltam a mintaterületeken belüli népszámlálási körzeteket. Az eredmények az energiaszegénység mellett rámutatnak az épületállományban és a társadalomban lévő különbségekre adott mintaterületeken belül.

Kulcsszavak: energetikai tanúsítvány, energiaszegénység, foglalkoztatottság, településkarakter

Irodalom

Bereczki Á., Hajnal G., Lados Cs., Szabó B., Varga V. D., Winkler S. (2022). Lakáspiaci jelentés – 2022 november. Magyar Nemzeti Bank.

Bene M., Ertl A., Horváth Á., Mónus G., Székely J. K. 2023). A magyarországi lakóingatlan–állomány energiaigényének becslése. – Hitelintézeti Szemle,22(3): 123–151

Jelinek C. (2019): Éves jelentés a lakhatási szegénységről.Periféria Közpolitikai és Kutatóközpont.

Koltai L., Szabó T., Tóth K., Varró A. (2021). A legrosszabb energiahatékonyságú hazai lakóépületek felújításának gazdasági és társadalmi hatásai. Hétfa Kutatóintézet.

Kulturális identitás kialakításának lehetőségei lakótelepi környezetben

Opportunities for Cultural Identity in a Residential Environment

WALLNER ANDREA ORSOLYA

Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti, Településtervezési és
Díszkertészeti Intézet, Kert-és Szabadtervezési Tanszék

A települések szabadterei mindennapi életünk kereteit jelentik, ezért karakterük és hangulatuk folyamatosan és akár észrevétlenül is hatnak ránk (Pap, 2014). Potenciális identitáshordozó helyek lehetnek, amelyek presztízs-növelő tulajdonságokkal és használati értékekkel ruházhatók fel. Az identitást sok szempontból és sok környezetben lehet vizsgálni, például lakótelepek szabadterein. Ezeknek a gyakran monoton megjelenésű lakótelepeknek a fejlődéstörténete nem csak a beépítési módban, hanem a szabadterrendszer arányaiban és megjelenésében is értékelhető. A szabadterek rehabilitációja fontos fordulópontra a helyi identitás alakulásában; a helykötődés megerősödése a helyi értékek és érdekek felismerésével és azok megóvásával kezdődik, melyet a lakók szabadterhasználat is jellemezni tud (Petrás, 2005). Számos tudományos eredmény igazolja a városi zöldfelületek pozitív egészségügyi hatását a testi-fizikai és a lelki, ill. pszichés egészségre egyaránt. Számomra a kérdés az, hogy milyen szerepe lehet a zöldfelületeknek a helyi identitás kialakulásában. Lakótelepi környezetben kifejezetten érdekes azt a szempontot is számításba venni, hogy vajon a zöldfelületek mennyisége, vagy inkább azok minősége és elérhetősége az, ami nagyobb szerepet játszik a helykötődésben (Zelenák, 2018). Kutatásom egyik célja feltérképezni a hazai (főként Budapesti) (Egedy, 2000) és külföldi lakóteleprehabilitációs beavatkozásokat, valamint azok szabadterekre gyakorolt hatásait, amelyek növelték egy adott lakótelep élhetőségét, fenntarthatóságát, közvetve az ott élő társadalom pszichés jóllétét. Elemzem a lakótelepi környezet sajátosságait, történeti alakulásait, ennek kapcsán meghatározom, hogy a kulturális identitás mit foglal magába a lakótelepi szabadtereken.

Kulcsszavak: kulturális identitás, helykötődés, szabadter rehabilitáció, lakótelep, városi zöldfelület

Irodalom

Pap Á. (2014). Az épített örökség és a helyi identitás kapcsolatának cselekvőközpontú földrajzi vizsgálata budapesti mintaterületeken Doktori (PhD) értekezés, Szegedi Tudományegyetem, Szeged

Petrás E. (2005). Lokalizáció és lokális identitás a globalizáció korában Szociológiai Szemle. Vol.14. No. 4.

Zelenák F. (2018). Tájépítészet és környezetpszichológia – A szabadter minőség és a helykötődés összefüggései budapesti lakótelepeken Doktori (PhD) értekezés, Szent István Egyetem, Budapest

Egedy T. (2000). A magyar lakótelepek helyzetének értékelése Földrajzi Értesítő 49., 3-4.

1.2. Örökség- és ingatlanfejlesztés

Heritage and property development

Zsolnay Gyár hasznosítása projekt: Ipari létesítmények új élete: Fenntarthatóság és Újrahasznosítás

Zsolnay Factory Recovery Project: New Life for Industrial Facilities:
Sustainability and Recycling

KOTNYEK ZSÓFIA¹ – DR. VERES GÁBOR DLA HABIL.²

¹Pécsi Tudományegyetem, Műszaki és Informatikai Kar, Breuer Marcell Doktori Iskola,
Építőművészet doktori képzés

²Pécsi Tudományegyetem, Műszaki és Informatikai Kar, Építészeti és Várostervezési
Tanszék

Az ipari műemlékek adaptív újrahasznosítása lehetőséget teremt a kulturális örökség megőrzésére és új értékek létrehozására. A Pécsi Tudományegyetem Komplex Tervezés I. tantárgyának mesterképzéses hallgatói egy szemeszteren keresztül dolgoztak a Zsolnay jelenlegi gyártási mértékéhez képest terjedős, és kiüresedett épületeinek optimális területhasználatán, a legkorszerűbb ökológikus irányelvek figyelembevételével. Építészeti és urbanisztikai szempontból vizsgálták a manufaktúra és városi környezetének területét, hogy a bontás-megtartás-építés arányos mértékét megtalálják. (1) A projekt célja egy kulturális központ kialakítása, amely helyében bemutatja a Zsolnay gyártás örökségét és jövő épületkerámia innovációjának lehetőségeit. A központ tartalmazza a Zsolnay szakmai kiállítótereit, a kreatív termékfejlesztés részlegét, konferenciatermeket és egy exkluzív Zsolnay szállodát. Ezen kívül a hallgatók egyik kiemelt feladata egy emblematikus homlokzati részlet megtervezése volt az általuk tervezett épületkerámia elemek felhasználásával. Az elkészült terveket kiállításon mutattuk be, hangsúlyozva a fenntarthatóság és újrahasznosítás fontosságát. (2) Az eredmények rávilágítanak arra, hogy a fenntarthatóság nemcsak új építmények, hanem meglévő infrastruktúrák esetében is kulcsfontosságú. A projekt a Zsolnay gyár példáján keresztül mutatja be, hogyan lehet összeegyeztetni a múlt örökségét a jövő kihívásaival.

Kulcsszavak: Zsolnay Gyár, fenntarthatóság, újrahasznosítás, épületkerámia, ipari műemlék, kulturális turizmus

Irodalom

Greg, A., Kotnyek, Zs., (2024). Zsolnay Gyár hasznosítása projekt: Ipari létesítmények új élete: Zsolnay gyár hasznosítása projekt, PTE MIK Partners Nap

Veres, G., Greg, A., Kotnyek, Zs., (2024.05.08-2024.06.30). A Pécsi Zsolnay "Gyár hasznosítása": A PTE MIK építész mesterszakos hallgatók kiállítása. - Csoportos kiállítás.

Barnamezők új szerepben: Egykori szovjet katonai objektumok hasznosítása és befolyásoló tényezők Magyarországon

Brownfields in a New Role: the Use of Former Soviet Military Objects and Their Influencing Factors in Hungary

SZABÓ BENCE

Szegedi Tudományegyetem, Földtudományok Doktori Iskola

Magyarországon a rendszerváltást követően, a szovjet hadsereg kivonulása után a korábbi katonai létesítmények többsége elhagyatottá vált, leromlott, és barnamezős területként tartották számon (Kádár, 2013). Mindez egy időben zajlott olyan városi folyamatok megjelenésével, mint a szuburbanizáció vagy a városi terek megújulása (Šilhánková, 2007). A kutatás célja az volt, hogy egy összetett módszertan alkalmazásával feltárja a volt szovjet katonai területek elhelyezkedését és jelenlegi hasznosítását Magyarországon, különös figyelmet fordítva az ilyen területek regenerációjának szintjére és körülményeire. Az eredmények megerősítették, hogy egyrészt a település mérete és a városhierarchiában betöltött pozíciója, valamint a település társadalmi-gazdasági dinamizmusa hatással van a regeneráció szintjére és az ilyen területek hasznosítására. Másrészt a helyi adottságok is fontos szerepet játszanak, mint például a terület relatív elhelyezkedése a városon belül (központhoz való távolság), megközelíthetősége, az épületállomány minősége, az örökségvédelem, a tulajdonviszonyok, valamint az önkormányzat hozzáállása a regenerációhoz. A központi elhelyezkedésű, jól megközelíthető és jó állapotban lévő területek, különösen, ha nagyobb városhierarchiai szintű településeken találhatók, nagyobb eséllyel regenerálódnak teljes mértékben.

Kulcsszavak: katonai barnamező, demilitarizáció, szovjet katonai objektumok, rehabilitáció

Irodalom

Kádár, K. (2013). Funkcióváltás szovjet katonai objektumok helyén. Barnamezős katonai területek újrahasznosítása hat magyar megyeszékhelyen. Pécs.

Šilhánková, V. (2007): Military area revival in the Czech Republic: a case study from the city of Hradec Králové—different eras, different approaches. In. Environmental Security and Public Safety. Springer Netherlands, Dordrecht. 147–159.

A szolnoki tárház újrahasznosítása avagy az épített örökségünk megőrzése

Reusing the Szolnok Repository or Preserving Our Built Heritage

SZECSEI GEORGINA

Pécsi Tudományegyetem, Műszaki és Informatikai Kar, Breuer Marcell Doktori Iskola

A rendszerváltás jelentősen átalakította a magyar gazdaságot, különösen az ipari és mezőgazdasági szektorokat. (Lepel 2009) Ennek eredményeként számos vállalat megszűnt, a hátrahagyott telephelyeik pedig pusztulásnak indultak. (Lepel, 2006) A városi szövetben így számos olyan terület található, amely már nem tölti be korábbi funkcióját, köztük számos műemléki védettségű épület áll üresen. Ezen területek tehát gyakran értékes építési helyszíneket rejtnek. Az építmények újrahasznosítása gazdasági, munkaerőpiaci, településrendezési és környezetvédelmi szempontból is kiemelten fontos. (Laki, 2015) Nemzetközi és hazai példák alapján az ilyen fejlesztések új életet adhatnak a romló állapotú épületeknek, miközben hozzájárulnak a város turisztikai és közösségi értékeinek növeléséhez. Az előadásom központjában Szolnok kihasználatlan magtárháza és annak környezete áll. Emellett további irodalmi kutatások alapján megvalósul újrahasznosítási módszereket ismertetek. A környék fejlesztésének szempontjából komoly kihívást jelent a helyszín zajterhelése, a rossz útburkolat, valamint az elhagyott és rossz állapotú épületek. Az épületújrahasznosítás célja, hogy a magtárház a helyiek és turisták számára is vonzó célponttá váljon, amely sportolási lehetőségeket, élményeket és közösségi tereket kínál.

Kulcsszavak: épületújrahasznosítás, rendszerváltás, környezetvédelem, városfejlesztés, turisztikai fejlesztés

Irodalom

- Laki I. (2015). A magyarországi iparvárosok múltja és jelene. In: Polgári Szemle, (11. évf.) 1-3. sz.
- Lepel A. (2009). Az ipari épületek második élete és újrahasznosításuk folyamata. Budapest: BMGE Építészmérnöki Kar, Építéskivitelezési Tanszék.
- Lepel A. (2006). A budapesti barnamezős területek újrahasznosítása. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Aquincum polgárvárosának demográfiájáról a Settlement Scaling Theory tükrében

On the demography of the city of Aquincum in the light of Settlement Scaling Theory

TÍMÁR ANDRÁS

Pécsi Tudományegyetem, Műszaki és Informatikai Kar, Breuer Marcell Doktori Iskola

Az aquincumi római polgárváros több mint százéves kutatástörténete alatt sokszor próbáltak becslést adni a város lakosság számára. A kérdés tisztázása az általános történettudományi, gazdaságtörténeti szempontok mellett az építészettörténet szemszögéből is fontos. A római idők után a térség súlypontja Buda felé tolódott el, így Aquincum -bár kőbányának használták- alapstruktúráiban nagy és egybefüggő területen konzerválódott és viszonylag jól kutatható. Demográfiai viszonyainak ismeretében pedig a város általános építészeti karaktere is pontosabban rekonstruálható lenne. A *Settlement Scaling Theory* egy nagyszámú empirikus adaton alapuló modell, ami a városokat egyének interakcióinak összességeként értelmezi, az interakciókból származó nyereségek és az ezekre fordított költségek egyensúlyára alapozva. A modell kellően általános összefüggéseket állapít meg a városok fejlődésével kapcsolatban ahhoz, hogy a történeti városok vizsgálatára is kiterjeszthető legyen. Az elmúlt évtizedben több kutatás is megerősítette a modellt, például a közép- amerikai kultúrákkal, vagy a görög-római urbanizációval kapcsolatban. Az előadásomban arról számolok be, hogy a modell alkalmazása milyen eredményekre vezetett az aquincumi polgárvárossal kapcsolatban.

Kulcsszavak: várostörténet, építészettörténet, demográfia, settlement scaling, Aquincum

Irodalom

Bettencourt, Luís M.A. (2013). The origins of scaling in cities. *Science* 340: 1438–1441.

Hanson, J.W. és Ortman, S.G. (2017). A systematic method for estimating the populations of Greek and Roman settlements. *Journal of Roman Archaeology* 30: 301–324.

1.3. Zöldinfrastruktúra

Green infrastructure

Budapest székesfőváros fasorainak kialakulása és fejlődése

The Development and Evolution of The Tree-Lined Streets of Budapest

HALECZKY LEVENTE BÉLA

Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti, Településtervezési és
Díszkertészeti Intézet

A kutatás Budapest történeti fasoraival, mint város- és szabadterépítészeti szempontból kiemelkedő jelentőségű zöldinfrastruktúra elemekkel foglalkozik. A tanulmány célja a fővárosi fasorok kialakításának, fejlődéstörténetének és jelenlegi helyzetének bemutatása által a figyelemfelhívás ezekre az élő, lineáris, városszerkezeti elemekre. Az előadás az alábbi kérdéseket vizsgálja. Milyen utcafásítási korszakait különböztethetjük meg a fővárosnak? Kinek a kezdeményezésére, hol és milyen szempontok alapján telepítették az első fasorokat Pesten és Budán? Milyen fafajokat javasoltak koruk szakértői az egyes időszakokban utcafásításra? Miként alakult a város fasorainak faji összetétele az évszázadok során? Milyen kihívásokkal kell a fának szembenéznie a növekvő urbanizáció következtében? Hogyan tekintünk alkalmazhatóság szempontjából az egyes korszakok divatos fafajaira napjainkban? Mindezen kérdésekre a könyvtári és levéltári történeti kutatás során feltárt tudományos értekezések, cikkek, fasornyilvántartások, fényképek elemzésén és a jelenlegi helyzet értékelésén keresztül kapunk választ.

Kulcsszavak: Budapest, főváros, várostörténet, városfásítás, fasor, faállomány

Irodalom

Csérer Gy. (1913). Az utak és terek fásítása. Ajtai K. Albert Könyvnyomdája, Kolozsvár.

Dékány Sz. (szerk.) (2017). 150 éves a Fővárosi Kertészet 1867-2017. FŐKERT Nonprofit Zrt., Budapest. ISBN 978-615-00-0009-1

Räde K. (1929). Budapest Székesfőváros kertészetéhez tartozó park-sétány és kertek tervei. Fasorok kimutatása. Budapest székesfőváros házinyomdája, Budapest.

Szabó K. (2023). Klímafák és városfásítás. Első magyar nyelvű szerzői kiadás, Budaörs. ISBN 978-615-01-7157-9

Városfásítási trendek a 21. században

Urban Greening Trends in the 21st Century

TÓTH BARNABÁS – DRAGÁN PETRA EMESE

Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti, Településtervezési és
Díszkertészeti Intézet, Kert- és Szabadtertervezési Tanszék

A városokban élő növényeknek a klímaváltozás, az urbanizáció, és a települési környezet fokozott terhelése miatt jóval szélsőségesebb környezeti feltételekhez kell alkalmazkodniuk, mint a természetes élőhelyükön. Ugyanakkor a fásszárú növények ökológiai, kondicionális és esztétikai szempontból is kiemelt jelentőséggel bírnak a mindennapokban, kedvező hatásaik felértékelődnek. Városfásítási szempontból nagyon fontos, hogy a telepített taxonok várostűrőse kiemelkedő legyen, főként annak tükrében, hogy teljesen új körülményekhez kell alkalmazkodniuk a jövőben (Roloff, 2016; Gill és mtsai. 2007; Böll és mtsai. 2014). A városfásításra javasolt taxonok kiválasztása a 21. században egyre összetettebb folyamat lesz, mivel az ökoszisztéma-szolgáltatás, a jogszabályi háttér, illetve a társadalmi és szakmai elvárások is egyre fontosabb szempontok a növényzet alkalmazása során (Böll, Schönfeld, és Herrmann 2018). Vizsgálatainkat a Budai Arborétumban végeztük több éven keresztül. Kutatásunk célja, hogy megismerjük a hazai növényalkalmazási szempontból leggyakrabban alkalmazott fásszárú taxonok válaszreakcióit az urbánus környezetben, továbbá javaslatot adjunk olyan fásításra alkalmas taxonokra, melyek napjainkban még kevésbé ismertek, de vizsgálati szempontjaink alapján potenciálisan értékes növényei lehetnek szabadtereinknek, mint például a kaukázusi éger (*Alnus subcordata*), a kínai gumiszil (*Eucommia ulmoides*), a francia juhar (*Acer monspessulanum*), és a mongol hárs (*Tilia mongolica*).

Kulcsszavak: városfásítás, klímaváltozás, tájépítészeti, ökoszisztéma-szolgáltatás

Irodalom

- Böll, Dr S., Dr., Schönfeld, P., Hermann, J. V. (2018). „Bavarian Roadside trees facing climate change: testing stress-tolerant tree species in the research project „Urban Green 2021“”. *State Institute for Viticulture and Horticulture*.
- Böll, Dr S., Dr., Schönfeld, P., Hermann, J. V. (2014). „Stadtbäume unter Stress”. In *Landespflege*, Bayerische Landesanstalt für Weinbau und Gartenbau.
www.lwg.bayern.de.
- Gill, S.E, Handley, J. F., Ennos, A. R., Pauleit, S. (2007). „Adapting Cities for Climate Change: The Role of the Green Infrastructure”. *Built Environment* 33 (1): 115–33.
<https://doi.org/10.2148/benv.33.1.115>.
- Roloff, A. (szerk.) (2016). *Urban tree management: for the sustainable development of green cities*. Hoboken, NJ: Wiley Blackwell.

Zöld városfejlesztések hatásai és konfliktusai Kiskunfélegyháza példáján

Impacts and Conflicts of Green Urban Development in Kiskunfélegyháza

VAS NÁNDOR

Szegedi Tudományegyetem Földrajz- és Földtudományi Intézet, Földrajz szak

A város- és köztérfejlesztési beavatkozások igen összetettek, sok szereplőt és tényezőt érintő folyamatok. Az elmúlt 10 évben a zöld koncepció és a zöldnek nevezett városok, városfejlesztések térnyerése volt megfigyelhető. A kutatás célja feltárni a fejlesztés térhasználati és gazdasági hatásait, a hozzá kapcsolódó diskurzusokat. Azt, hogy miként változik meg egy város összképe egy jelentős fejlesztés hatására és ennek kapcsán milyen konfliktusok merülnek fel a különböző érdekcsoportok között. Madden (2005) munkásságában rávilágít arra, hogy a városi közterek a használóival együtt válnak a város szerves részévé, az emberek a maguk képére formálják a tereket. Ennek kapcsán a fenntarthatóság jegyei gazdaság, környezet és társadalom kohéziójában érvényesülnek az urbanizált településképben (Tate, 2024). A kutatás módszertana félig strukturált és spontán vállalkozói interjúkra és lakossági kérdőívre alapul Kiskunfélegyháza településen, összesen 21 interjú és 202 kérdőív szolgál információval. Összességében a terület újjáépítése sikeres volt, azonban maga a fejlesztés a lakosság és a városvezetés között számos konfliktust eredményezett a megvalósítás terén. A kérdőív válaszai alapján esztétikai és funkcionális problémák figyelhetők meg, több helyen is deviáns viselkedések, rongálások lettek beazonosíthatóak, továbbá a sűrű térhasználatból adódóan a közlekedés sem egyszerű, melyek kapcsán több baleset is kialakult. A vállalkozásokkal történt interjúkból kiderült, hogy a fejlesztés alatt számos problémával kellett megküzdeniük, melyek a nyitvatartási idő rövidülését, a forgalom csökkenését és esetleges elbocsátásokat jelentettek.

Kulcsszavak: városfejlesztés, köztérfejlesztés, zöld városok, térhasználat, gazdasági hatások, társadalmi konfliktusok

Irodalom

Madden, K. (2005). How to Turn a Place Around? - Projekt for Public Space, New York, 140 p.

Tate, C., Wang, R., Akaraci, S., Burns, C., Garcia, L., Clarke, M., Hunter, R. (2024). The contribution of urban green and blue spaces to the United Nation's Sustainable Development Goals: An evidence gap map – Cities, Volume 145.

Zöldfelületek vizsgálata és kialakításának lehetőségei Budapest belvárosában

Investigation and Development of Ecological Green Spaces in the City Centre of Budapest

Wenszky Viktória

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Az új belvárosi zöldfelületek létrehozása és fenntartása alapvető szerepet játszik a fenntartható városfejlesztésben, különösen a sűrűn lakott területeken. A zöldinfrastruktúra fejlesztésének érdekében szükséges áttekinteni a hatályos jogszabályi és intézményi környezetet (MTA Ökológiai Kutatóközpont & Ormos Imre Alapítvány, 2017). A klímaváltozás, a növekvő szennyezettség és a hőszigetelés elleni küzdelem érdekében elengedhetetlen, hogy újraértelmezzük az ökológiai zöldfelületek szerepét, továbbá a városi zöldinfrastruktúra fejlesztése során kiemelt figyelmet kell fordítani a vízérzékeny tervezésre is (Budapesti Fővárosi Főpolgármesteri Hivatal, 2018). A tanulmány célja, hogy ilyen meglévő alternatív zöldfelületeket mutasson be és értékeljen egyedi szempontrendszer szerint. A kutatás során elemeztem ezen zöldfelületek sajátosságait, alkalmazott növényfajait, klímaadaptivitásukat és zöldfelületi hálózatba való beilleszkedésüket. Továbbá a kiválasztott kerületek hozzáállását és jelenlegi szabályzatait vizsgáltam az újonnan kialakított és meglévő lágyszárú zöldfelületekkel kapcsolatban. Mivel a biodiverz növénykiültetések társadalmi szempontból is hozzájárulnak az emberek jóllétéhez és a városi életminőség javításához (Millennium Ecosystem Assessment [MEA], 2005), ezért a lakosság álláspontjának megismerése is elengedhetetlen. Kutatási munkámban javaslatot tettem, a lakosságnak szánt kérdőív kérdéseire, további a közösségi együttműködés révén történő tervezés lehetőségeire is.

Kulcsszavak: fenntartható városfejlesztés, klímaadaptivitás, biodiverz növénykiültetés, városi zöldfelületek, vízérzékeny tervezés

Irodalom

Budapesti Fővárosi Főpolgármesteri, Budapest, (2018). Zöldinfrastruktúra füzetek 3.: Vízérzékeny tervezés a városi szabadtereken

MTA Ökológiai Kutatóközpont, Ormos Imre Alapítvány (2017): Zöldinfrastruktúrahálózat fejlesztése – A zöldinfrastruktúra szempontjából releváns intézményi és jogszabályi környezet áttekintése. [H.n.]: Földművelésügyi Minisztérium. 115 p.

Millennium Ecosystem Assessment (MEA) (2005). Ecosystems and Human Well being: A Framework for Assessment. Washington, DC, USA: Island Press. 245 p.

1.4. Reziliencia

Resilience

Objektív klíma-rugalmas várostervezés: közterületek burkoltságának adataalapú meghatározása

Objective Climate-Resilient Urban Planning: Data-Based Determination of Pavement Cover in Public Spaces

GALIGER GERGŐ¹ – TÓTH PATRIK²

¹Budapesti Közlekedési Központ, Stratégiai Adatmenedzsment és Tudásközpont, Adatelemzés és Modellezés

²Eötvös Loránd Tudományegyetem, Informatikai Kar, Numerikus Analízis Tanszék

Az utóbbi évek folyamatos hőmérséklet emelkedéseinek (Myles et al., 2009) következtében egyre nagyobb szerepet játszanak a klíma-rugalmas várostervezési megközelítések a szabadtéri közterületek kialakításában (Arezo et al., 2024). Ezen megközelítések támogatására dolgozunk ki egy újszerű módszertant, amely a klíma-rugalmas építészeti megoldások adataalapú kijelölését célozza. A módszertan két egymásra épülő hipotézisen alapszik. Egyrészt, hogy a szabadtéri közterületek látogatottsága és az időjárási körülmények között kimutatható összefüggés van: a hőmérséklet növekedése egy adott töréspontig a kilátogatók számának növekedését eredményezi, ezt meghaladva pedig a kilátogatószám csökkenéséhez vezet. Másrészt, hogy e hőmérsékleti töréspont a közterületek burkoltságától függ, illetve átépítésükkel befolyásolható. A módszertan kidolgozását az autóforgalom számára lezárt pesti alsó rakpart vizsgálatával kezdtük, ahol kamerakép-analízis és lineáris statisztikai módszerek felhasználásával következtetünk az első hipotézis megalapozottságára. Ennek alapján beazonosítottuk a pesti alsó rakpart látogatottságának hőmérsékleti töréspontját, illetve becslést adtunk a töréspont eltolásával elérhető kilátogatószám növekedésre. Az utóbbihoz szükséges infrastrukturális beavatkozások mértékének meghatározására a második hipotézis vizsgálatát kezdtük el, melyhez a rakparttól különböző burkolatú budapesti közterületeken végzünk hasonló elemzéseket.

Kulcsszavak: közterületek látogatottsága, időjárási tényezők hatásai, klíma-rugalmas várostervezés, közterületfejlesztés

Irodalom

- Allen, M. R., Frame, D. J., Huntingford, C., Jones, C. D., Lowe, J. A., Meinshausen, M., & Meinshausen, N. (2009). Warming caused by cumulative carbon emissions towards the trillionth tonne. *Nature*, 458(7242), 1163-1166.
- Yari, A., Mashallah, A., Aghababaeian, H., Nouri, M., Yadav, N., Mousavi, A., Salehi, S., & Ostadtaghizadeh, A. (2024). Definition and characteristics of climate-adaptive cities: a systematic review. *BMC Public Health*, 24(1), 1200.

Természetalapú megoldásokra épülő megközelítések a GreenInCities projekt vonatkozásában

Nature-Based Approaches Regarding the GreenInCities Project

KALKÁN DÓRA¹ – DR. GYERGYÁK JÁNOS²

¹Pécsi Tudományegyetem, Műszaki és Informatikai Kar, Breuer Marcell Doktori Iskola

²Pécsi Tudományegyetem, Műszaki és Informatikai Kar, Építészeti és Várostervezési Tanszék

A GreenInCities az EU által finanszírozott projekt 2024 és 2027 között, amelynek célja a városi terek megváltoztatása természetalapú megoldások és technológiai alkalmazások révén. Ez egy válasz az elmúlt évtizedek várostervezési folyamataira. Míg a városrehabilitáció, az intelligens városi technológiák és a fenntarthatósági kezdeményezések átalakították a városi területeket, alkalmazásuk elsősorban a gazdagabb régiókat részesítette előnyben. Ezeket a stratégiákat ki kell terjeszteni a hátrányos helyzetű területekre, amelyek különféle városi kihívásokkal néznek szembe. A projekt célja, hogy eszközöket és módszertanokat dolgozzon ki az éghajlatváltozás mérséklésére és az ahhoz való alkalmazkodásra szolgáló együttműködésen alapuló várostervezésre, valamint közösség által irányított zöldítési megoldásokra. Ezeket a gyakorlatban adatvezérelt, természetalapú megoldásokon alapuló megközelítéseken keresztül valósítják meg. Vezető városok tesztelik a GreenInCities megközelítést és a követő városok tanulnak a vezető városokban végrehajtott folyamatokból, kidolgozzák terveiket és kisebb léptékű projekteket hajtanak végre. A projekt a közös alkotás módszertanára épül, amely során több egymást követő folyamat szakaszt különböztet meg: az együtt elemzést, az együtt tervezést, az együtt monitorozást. Pécs, mint követő város is részese a projektnek, így a településsel való szoros együttműködés, szemléletformálás, természetalapú fejlesztések során elért eredmények lesznek a mérvadóak.

Kulcsszavak: természetalapú megoldások, éghajlatváltozás mérséklése, zöldítési megoldások, közös alkotás módszertana, szemléletformálás

Irodalom

- Kántor N., Gulyás Á., Szkordilis F., Pásztor P., Kovács A., Kiss M. (2016). NATURE4CITIES: A TERMÉSZETALAPÚ MEGOLDÁSOK (NATURE-BASED SOLUTIONS) ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEI A VÁROSTERVEZÉSBEN. In: Interdiszciplináris Tárkutatás a XXI. Században - A VII. Magyar Tárkölógiai Konferencia Tanulmányai, Szeged.
- European Commission (2015) Towards an EU Research and Innovation policy agenda for Nature-based solutions & Re-Naturing Cities. Final Report of the Horizon 2020 Expert Group on 'Nature-based solutions' and Re-Naturing Cities. Directorate-General for Research and Innovation, European Commission. Brussels, Belgium.

Zöld átállás a városokban – Indikátorok és mintázatok az Európa Zöld Fővárosa díj tükrében

Green Transition in Cities - Indicators and Patterns in The Light of The European Green Capital Award

SCHMELLER DALMA

Széchenyi István Egyetem, Alkalmazott Fenntarthatóság Tanszék

Napjaink legnagyobb kihívásai közé tartozik a települések fenntarthatóbbá, élhetőbbé tétele, valamint „felkészítésük” a klímaváltozás negatív hatásaira. A városi népesség arányának (és ezzel együtt a városi problémák számának) növekedése miatt a városok kulcsszerepet játszanak a fenntarthatóság elérésében (Dent et al., 2015). Ennek előmozdítása érdekében az Európai Unió iránymutatásokkal, szakpolitikával és támogatásokkal segíti a településeket a zöld átállásban (Verdonk, 2014). Európában ezt a folyamatot két díjjal, az Európa Zöld Fővárosa (továbbiakban: EZF) és az Európa Zöld Levele díjjal is igyekeznek ösztönözni (Lönegren, 2009; Muscillo et al., 2023). Jelen tanulmányban 100, az EZF díjra jelentkezett (2025-ig) város kerül összehasonlításra összesen 33 környezeti indikátor mentén. Az eredmények alapján elmondható, hogy a díjat már elnyert és a döntőbe került városok csoportja, valamint az „egyéb jelentkezők” csoportja között milyen különbségek, mintázatok rajzolódnak ki, valamint, hogy a nyertesek-döntősök mely indikátorokban bizonyultak jobbaknak. Továbbá a tanulmányban alkalmazott statisztikai módszerek lehetőséget biztosítanak arra, hogy a díjra még nem jelentkezett kárpát-medencei 100.000 főnél népesebb városok is elhelyezhetővé váljanak a rangsorban. Az eredmények segítséget nyújthatnak a városi döntéshozás folyamataiban, illetve útmutatóként vagy kiindulópontként szolgálhatnak a díjra való jelentkezést fontolgató települések számára.

Kulcsszavak: Európa Zöld Fővárosa díj, környezeti fenntarthatóság, zöld város, modellalkotás

Irodalom

Dent, C. M., Bale, C., Wadud, Z., & Voss, H. (2016). Cities, energy and climate change mitigation: An introduction. *Cities*, 54, 1–3.

<https://doi.org/10.1016/j.cities.2015.11.009>

Lönegren, L. (2009). The European Green Capital Award – Towards a sustainable Europe? (BSc szakdolgozat). Malmö: Malmö University.

Muscillo, A.; Re, S.; Gambacorta, S.; Ferrara, G.; Tagliafierro, N.; Borello, E. ... and Facchini, A. An open data index to assess the green transition – A study on all Italian municipalities, *Ecological Economics*, 2023, 212, 107924.

Verdonk, H. (2014). Urban Policies in Europe. In van den Berg, L., & van der Meer, J., & Carvalho, L. (szerk.). *Cities As Engines of Sustainable Competitiveness: European Urban Policy in Practice*. Farnham: Ashgate Publishing, 11 – 83.

Szabadterépítészet és éghajlati reziliencia

Open Space Architecture and Climate Resilience

SZABÓ PATRÍCIA¹ – DR. SÁROSPATAKI MÁTÉ²

¹Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Kertművészeti és Kerttervezési Tanszék

²Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Kertművészeti és Kerttervezési Tanszék

A globális éghajlatváltozás hatásai egyre inkább a figyelem előterébe helyezik a városi szabadterek, azok növény- és vízfelületeinek jelentőségét, szerepüket a település klimatikus viszonyainak módosításában és a város élhetőségének javításában. Az éghajlati elemek és tényezők figyelembe vétele nagy múlttal rendelkezik a településtervezésben, a zöldfelületek rendszerszintű tervezését ökológiai, ezen belül klimatikus szempontok is alátámasztják. Mégis, mintha újból és újból fel kellene fedeznünk, hogy az emberi és nem emberi élet a városban is szorosan összefonódik, egymástól függ, és nem különíthetők el.

A Magyarországon a 20. század második felétől kibontakozó tájépítész szakma a zöldfelületek és azok rendszereinek tervezésével elméleti és gyakorlati síkon is foglalkozik (Jámbor 1982, M. Szilágyi és Vaszócsik 2022). A tanulmány arra vállalkozik, hogy áttekinti a zöldfelületi tervezést meghatározó jogszabályi előírások főbb változásait, s ezzel párhuzamosan a hazai szakirodalomban megjelenő hangsúlyokat, léptékeket és azok eltolódásait is számba veszi, különös tekintettel a szabadterek kialakításának klimatikus megalapozására. Mindehhez a reziliencia fogalmát (Holling 1973) használja keretként.

Kulcsszavak: alkalmazkodás, klímaváltozás, városi rendszerek, történet

Irodalom

Holling, C. S. (1973). Resilience and Stability of Ecological Systems. *Annual Review of Ecology and Systematics*, 4(1), 1–23.
<https://doi.org/10.1146/annurev.es.04.110173.000245>

Jámbor I. (1982). Zöldfelület-rendezés. Kertészeti Egyetem.

M. Szilágyi, K., & Vaszócsik, V. (2022). Zöldfelületi rendszer, zöldinfrastruktúra • Urban Green System and Green Infrastructure. *Magyar Tudomány*, 1137–1146.
<https://doi.org/10.1556/2065.183.2022.9.4>

1.5. Urban design

Fizikai várostervezés

Strategic Placement and Adaptable Design: The Role of Office Developments in Sustainable Urban Planning

DANA MAHER AYOUB ABU-LAIL¹ – ERZSÉBET SZERÉNA ZOLTÁN²

¹University of Pécs, Marcel Breuer Doctoral School – Faculty of Engineering and Information Technology, Parameterized Comfort in Physical Spaces Research Team

²University of Pécs, Faculty of Engineering and Information Technology, Parameterized Comfort in Physical Spaces Research Team

This research looks at where office buildings are placed in city areas and designs, showing the advantages of a mixed-use development building compared to single-function office buildings. Combining offices with living, shopping, and recreational areas can improve city safety by ensuring ongoing activity and life throughout the day in those spaces, as this can lower crime chances and promote lively neighbourhoods. Proximity to industry-related sites and infrastructure that must be regularly accessed is also a significant factor when selecting an office building location, as it impacts smooth operations and lessens travel problems for employees. Strategic urban planning needs to find a balance between ease of access and spreading out to avoid traffic while keeping connections intact. Furthermore, the research looks into long term future after use options of existing office buildings, highlighting their ability to be transformed into residential or mixed-use areas if they started out solely as office buildings. Flexible design ideas, like modular systems and changeable layouts, promote sustainability by prolonging the life of those buildings and reducing the environmental effects of redevelopment. By studying case examples and city planning structures, the research shows how multi-function office projects and adaptive reuse methods help in developing safer, more sustainable, and resilient urban environments, corresponding with the long-term needs of cities and their residents.

Keywords: Office buildings, Urban Planning, Adaptive reuse, Sustainability, Multi-functional spaces

Literature

Abu-Lail, D. M. A. – E. Sz., Zoltán. (2024). The practical implementations of axes in the design of a systematic office layout. Pollack Periodica, vol. 19, no. 3, 16, 130-136, <https://doi.org/10.1556/606.2024.01024>.

Goriel, W. A. - Abu-Lail, D. M. A, Molnár, T., E. Sz., Zoltán (2024). Sustainable adaptation of the historical buildings to offices. Pollack Periodica, 3. <https://doi.org/10.1556/606.2024.01028>.

Zoltán, E. (2014). Office spaces for more innovation and space efficiency. Pollack Periodica. 9, 67-76. <https://doi.org/10.1556/pollack.9.2014.2.7>

The Impact of Modern Olympic Games on Urban Open-Space Architecture – Case Study of London and Paris Olympics

NATÁLIA MAJA ERDEI¹ –DR. MÁTÉ SÁROSPATAKI²

¹Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Institute of Landscape Architecture, Urban Planning and Garden Art, Department of Garden Art and Landscape Design

²Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Institute of Landscape Architecture, Urban Planning and Garden Art, Department of Garden Art and Landscape Design

Since the 1986 Athens Olympics, the modern Olympic Games have exerted a continuous and profound influence on the development of cities worldwide. Host countries invest in urban innovation, infrastructure development, construction of diverse sports facilities, new districts, or the utilization and renewal of existing buildings, with the hope of achieving a return on their investments. These projects act as catalysts for rethinking the green infrastructure and open space architecture of host cities, adapting to the unique characteristics of the locations, and contributing to the transformation and modernization of urban open-space architecture even after the Games. The primary goal of this research is to examine these changes using the examples of the 2012 London and 2024 Paris Olympics and to generalize the results to assess the potential impacts of the Olympics on the open-space architecture of future host cities. The research focuses mainly on the analysis of publications and case studies in foreign languages, as well as Hungarian and international sources on the topic. Urban planning strategies of the two Olympic sites before and after the events are studied to gain a comprehensive understanding of large-scale changes in urban structure. In addition, the built facilities and their surroundings are examined from a landscape architecture and urban design perspective. Furthermore, significant trends in landscape architecture, such as the size, growth, and connectivity of green spaces are explored, which have long-term impacts on host cities.

Keywords: Olympic Park, sustainable urban planning, open-space design, urban ecology

Literature

Kassens-Noor, E. (2012). *Planning Olympic Legacies: Transport Dreams and Urban Realities*. Routledge, London

Azzali, S. (2017). Queen Elizabeth Olympic Park: an assessment of the 2012 London Games Legacies. *City, Territory and Architecture* 4 (11)

(https://www.researchgate.net/publication/318504820_Queen_Elizabeth_Olympic_Park_an_assessment_of_the_2012_London_Games_Legacies (2024.05.30.))

Cohen, P. – Watt, P. (2017). *London 2012 and the Post-Olympics City A Hollow Legacy?*. Routledge, London

Delaplace, M. – Schut, P.-O. (2024). *Planning the Paris 2024 Olympic and Paralympic Games*. Palgrave MacMillan, London

Exploring design strategies to enhance educational facilities in Iraq's diverse climates, Csa and Bsk, using innovative Fuzzy AHP methods for optimal performance! Exciting possibilities await!

DEDAR SALAM KHOSHNAW¹ – TAMÁS JÁNOS KATONA² – BÁLINT BARANYAI³

¹ University of Pécs, Marcel Breuer Doctoral School – Faculty of Engineering and Information Technology, Energy Design Research Group - Department of Architectural Engineering, Faculty of Engineering, Koya University, Erbil, Kurdistan Region, Iraq

² University of Pécs, Marcel Breuer Doctoral School – Faculty of Engineering and Information Technology

³ University of Pécs, Faculty of Engineering and Information Technology, Institute of Architecture, Department of Building Structures and Energy Design, Energy Design Research Group

This study explores the influence of indoor environmental quality (IEQ) on achieving performance objectives for enhancing classrooms in school buildings within climate zones Csa and Bsk in Iraq. Building on a systematic literature review and bibliometric analysis of prior research, this paper identifies and evaluates a range of holistic design strategies aimed at improving school building performance. The research employs the Fuzzy Analytic Hierarchy Process (Fuzzy AHP) to prioritise these design strategies based on their effectiveness in different climatic contexts. The results indicate that in the Csa climate zone, the comfort and health approach is the most effective, contributing to 21% of overall IEQ improvements, while operational practices are the least effective, accounting for just 1%. In the Bsk climate zone, school orientation emerges as the most impactful design strategy, contributing to 22%, with operational practices again ranking as the least effective at 1%. These findings provide valuable insights for optimising classroom environments across varying climatic conditions, emphasising the importance of climate-specific strategies for enhancing school performance.

Keywords: Holistic approach design, performance goals, fuzzy AHP, climate zone, Sca, Bsk, school building

Literature

Campano-Laborda MÁ, Domínguez-Amarillo, S, Fernández-Agüera, J, Acosta, I. (2020).

Indoor Comfort and Symptomatology in Non-University Educational Buildings:

Occupants' Perception. *Atmosphere*, Vol 11, 357 2020;11:357.

<https://doi.org/10.3390/ATMOS11040357>.

Golshan T, Lande S, Nickfardjam K, Cohensedgh S, Roitblat Y, Nehuliaieva L, et al. (2021).

Thermal Comfort in School Classes in the Era of Global Warming: A Prospective Multicenter Study. *Journal of School Health*; 91:146–54.

<https://doi.org/10.1111/JOSH.12986>.

Catalina T, Ghita SA, Popescu LL, Popescu R. (2022). Survey and Measurements of Indoor

Environmental Quality in Urban/Rural Schools Located in Romania. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, Vol 19, Page 10219

2022;19:10219. <https://doi.org/10.3390/IJERPH191610219>.

Cornaro C, Paravicini A, Cimini A. (2013). Monitoring indoor carbon dioxide concentration

and effectiveness of natural trickle ventilation in a middle school in rome. *Indoor and Built Environment* 22:445–55.

Multi-sensory Dimensions in Public Space Atmospheres

VALENTINA FESENKO

Budapest University of Technology and Economics, Faculty of Architecture, Department of Urban Planning and Design

This presentation will review the findings of a multisensory workshop held in July 2024 as part of the EULiST Student Conference at TU Wien. Students from various technical disciplines explored the sensory dimensions of an inner courtyard at the university using Juhani Pallasmaa's (1994, 2012) framework of seven senses: sight, hearing, smell, touch, taste, balance, and proprioception. The workshop involved full sensory immersion and sensory deprivation exercises, allowing participants to experience the courtyard with and without key sensory inputs. The analysis of the courtyard revealed significant differences between 2D image-based evaluation and real-world 3D sensory exploration, as well as between full-immersion exercises and sensory deprivation ones. Students noted heightened sensitivity to textures, surfaces, and spatial dimensions when deprived of sight and sound, emphasising the critical role of balance and proprioception. These findings highlight the potential for multisensory design strategies to deepen emotional engagement with public spaces, creating more inclusive, dynamic, and sensory-rich environments. The workshop taught students that all senses, as defined by Pallasmaa, are perceived as complex, and determine architecture and urban atmospheres. The multisensory experience of the masterclass contributes to a new teaching strategy for understanding and designing public spaces.

Keywords: Multisensory experience, full sensory immersion, sensory deprivation, architectural and urban design workshop, spatial perception

Literature

Pallasmaa, J. (1994). 'An Architecture of the Seven Senses', in Questions of Perception: Phenomenology of Architecture. July 1994 edn. 27-37.

Pallasmaa, J. (2012). *The Eyes of the Skin: Architecture and the Senses*. 3rd edn. Chichester: John Wiley & Sons.

2.1. Hálózat és mobilitás

Network and mobility

A Balaton kapuja: Intermodális közlekedési csomópont fejlesztése a Hévíz-Balaton Airport térségében

Gateway to Lake Balaton: Development of an Intermodal Transport Hub in the Hévíz-Balaton Airport Area

HETESI DALMA

Pécsi Tudományegyetem, Műszaki és Informatikai Kar

A Balaton régió fenntartható fejlődése szempontjából kulcsfontosságú a korszerű közlekedési infrastruktúra kiépítése, amely támogatja a turizmus növekedését és a helyi lakosok kényelmét. Az absztrakt célja egy intermodális közlekedési csomópont víziójának bemutatása, amely közúti, vasúti és légi közlekedést kapcsol össze. A projekt különös hangsúlyt fektet a meglévő infrastruktúra újrahasznosítására és hatékonyabb integrációjára. Az elhagyatott, alulhasznosított közlekedési elemek beépítése révén a csomópont nemcsak a hatékonyságot növeli, hanem csökkenti a környezeti lábnyomot is, hozzájárulva a régió fenntartható életterének kialakításához. A tervezés első lépéseként helyzetelemzést és dokumentumelemzést végeztem. A meglévő infrastruktúrát helyszíni vizsgálattal, a fejlesztési lehetőségeket pedig a települési stratégiák, szabályozások és a helyi vezetőséggel folytatott interjúk elemzésével tártam fel. Az elemzések célja az volt, hogy a meglévő elemek hasznosítására épülő, fenntartható fejlesztési megoldásokat találjak. A csomópont megvalósítása nemcsak a közlekedési lehetőségeket bővíti, hanem a teherforgalom megerősítésével gazdasági szempontból is erősíti a térséget, amely hosszú távon elősegíti a régió fenntarthatóságát és élhetőségét. Az előadás bemutatja a csomópont épületének tervezési folyamatát és a meglévő infrastrukturális elemek hasznosításának lehetőségeit, amelyek révén a Hévíz-Balaton Airport becsatlakozhat nem csak Magyarország, de Európa vérkeringésébe is.

Kulcsszavak: közlekedési csomópont, fenntarthatóság, turizmus, közösségi mobilitás, Balaton

Irodalom

Klepej, D., - Marot, N. (2024). Considering urban tourism in strategic spatial planning.

Considering urban tourism in strategic spatial planning, 5(2).

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666957924000181>

Tan, P. Y., - Ismail, H. N. (2020). Reviews on interrelationship between transportation and tourism: Perspective on sustainability of urban tourism development. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science.

<https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/447/1/012065>

A szuburbanizáció térbeli és időbeli folyamatai a 4 legnagyobb alföldi város viszonylatában, különös tekintettel a 2011 utáni időszakra

Spatial and Temporal Trends of Suburbanisation in the 4 Largest Cities of the Great Plain, With a Special Focus on the Period After 2011

JAKUS IMRE

Szegedi Tudományegyetem, Természettudományi és Informatikai Kar, Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék – SZTE Földrajztudományi Doktori Iskola

A szuburbanizáció az 1990-es évektől kezdődően az egyik legjelentősebb társadalmi térfolyamat Magyarországon (BAJMÓCY P. – GYÖRKI A. 2012), ehhez kapcsolódóan pedig a települési szint alatti léptéknek is meghatározó szerepe van (VASÁRUS G. 2022). A tervezett előadás tárgyát a szuburbanizáció térbeli és időbeli folyamatainak vizsgálata adja Debrecen, Szeged, Nyíregyháza, illetve Kecskemét és környékük viszonylatában, az 1990 és 2022 közötti időszakban, különösen tekintettel a 2011-es népszámlálás utáni periódusra. A legfőbb cél feltárni, hogy az említett nagyvárosok körül milyen trendeket mutat, a népességszám és lakásállomány változása az egyes központi és egyéb belterületeken, illetve külterületi lakott helyeken. Emellett további potenciális cél az egyes településrészek közötti differenciáló tényezők meghatározása. A vizsgálat alapjául az 1990 és 2022 közötti 4 népszámlálás időpontjára elkészített településrészi adatbázis elemzése szolgál. Az eddigi eredmények alapján megállapítható, hogy Debrecen, Kecskemét és Nyíregyháza esetében a népességnövekmény jelentős többsége, míg Szeged esetében meghatározó része jutott egyéb belterületekre és külterületekre, amely együtt járt a lakásállomány jelentős számú gyarapodásával is. A szuburbán zónákat tekintve az utóbbi időszakban Debrecen, Kecskemét és Szeged országos viszonylatban is a legdinamikusabbak között volt.

Kulcsszavak: városkörnyék, népességszám-változás, lakásállomány, városi szétterülés, alföldi nagyvárosok, népszámlálás

Irodalom

Bajmócy P. – Györki A. (2012). A szuburbanizáció virágkora és hanyatlása Magyarországon. – Településföldrajzi Tanulmányok, Évf. 1. Szám 2. pp. 1-17.

Vasáros G. (2022). Városhatáron belüli szuburbanizáció Magyarországon – egy paradoxon feltárása. – Területi Statisztika, 2022, 62 (4), pp. 379-404.

A közlekedési módválasztás dilemmája Budapest agglomerációjában: Kvalitatív módszertani modell a közlekedési attitűdre

The Dilemma of Transport Mode Choice in the Agglomeration of Budapest: a Qualitative Methodological Model of Transport Attitudes

NAGY ZSOMBOR

Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola

A nagyvárosok, így Budapest agglomerációs területein egyre nagyobb problémát jelent a lakóterületek szétterjedése és az ezzel együtt járó személygépjármű forgalom mennyisége (közlekedési torlódások, légszennyezettség stb.). Jóllehet, alternatívaként megtalálható több településen is a kötöttpálya és autóbusz egyaránt, azonban ezen eszközök közlekedésfejlesztései hatására sem változott meg kiemelkedően az ingázók módválasztása, attitűdje. Ehhez elengedhetetlen megérteni azt, hogy az emberek miért döntenek bizonyos közlekedési módok mellett, milyen közlekedési attitűddel rendelkeznek. A kutatás célja, hogy átfogó képet nyújtson arról, hogyan járulhat hozzá a közlekedési attitűdök megértése a fenntarthatóbb közlekedési rendszerek kialakításához, az agglomerációs területeken eddig alulvizsgált közlekedési attitűd milyen mintázatokat alkot, egyáltalán hogyan lehet mélységében, kvalitatív alapokon álló módszertani modellel feltárni. A kutatás eredményei hasznos információkat szolgáltathatnak a közlekedéstervezéshez és a fenntarthatósági stratégiák kidolgozásához, különösen a közlekedési módválasztási preferenciák és az attitűdváltozások terén. A kutatás kvalitatív módszertani alapokon nyugszik, amely fókuszcsoportos interjúkat és félig strukturált interjúkat alkalmaz egy megalapozó, kvantitatív elemzést követően, majd kísérletet tesz a Q-módszerrel attitűdcsoportokat létrehozni. Eddigi eredményeim elsősorban a fogalomlehatárolás, és a módszertani-modell felépítésében mutatkozik meg.

Kulcsszavak: Attitűd, közlekedés, közösségi közlekedés, kvalitatív kutatás, agglomeráció, ingázás

Irodalom

Briñol, P., Petty, R. E., & Stavraki, M. (2019). Structure and function of attitudes. *Social Psychology*.

De Vos, J., Singleton, P. A., & Gärling, T. (2022). From attitude to satisfaction: introducing the travel mode choice cycle. *Transport Reviews*, 42(2), 204-221.

A 15 perces elérhetőségű városközpont létrehozásának lehetőségei Albertfalva példáján

The Potential of a 15-Minute Access to a Town Centre, Using the Example of
Albertfalva

SZARVÁK BORÓKA

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Környezetgazdaságtan és
Fenntartható Fejlődés Tanszék, Regionális és környezeti gazdaságtan mesterszak

A 15 perces városkonceptió lényege, hogy városokat úgy tervezzük meg, hogy a lakók 15 perces gyalogos vagy kerékpáros távolságon belül elérjék a mindennapi igényeik kielégítéséhez szükséges szolgáltatásokat és funkciókat. A COVID-19 következtében a koncepció különösen relevánssá vált, hisz az emberek otthonaikhoz közelebb igyekeztek megoldani feladataikat. Az elképzelés az autóhasználat csökkentésére, a közösségek erősítésére, valamint a fenntarthatóság előmozdítására törekszik. Vizsgálatom alapján Albertfalva jelenleg nem rendelkezik olyan központtal, amely egyszerre lenne szolgáltató központ és közösségi és társas élettér. Ennek megvalósítására javaslatot tettem a volt piacépület bevonásával. Megvizsgáltam egyéb lehetséges központi tereket is, ám ennek során arra a következtetésre jutottam, hogy kevésbé alkalmasak e komplex funkció ellátására. A funkcióvizsgálat és a lakossági vélemények alapján hiányoznak a szórakozási és vendéglátási lehetőségek, valamint fejlesztésre szorulnak a rekreációs terek. A kereskedelmi funkciók megfelelőek, de a kisvállalkozók és szaküzletek megerősítése szükséges. Fontos a kulturális lehetőségek bővítése és a fiatalok számára vonzó programok kialakítása, hiszen ők kevésbé kötődnek az albertfalvai identitáshoz. Az infrastrukturális fejlesztések között kiemelt a parkolás kérdése: a parkolóhelyek számának csökkentése mellett elengedhetetlen a kerékpáros és gyalogos közlekedési infrastruktúra javítása a 15 perces városmodell megvalósítása érdekében.

Kulcsszavak: 15 perces városkonceptió, városközpont, városi funkció, fenntarthatóság, Albertfalva

Irodalom

- Moreno, C., Allam, Z., Chabaud, D., Gall, C., Pratlong, F. (2021). Introducing the “15-Minute City”: Sustainability, Resilience and Place Identity in Future Post-Pandemic Cities. *Smart Cities*, 4(1), pp. 93–111. <https://doi.org/10.3390/smartcities4010006>
- Papadopoulos, E., Sdoukopoulos, A., Politis, I. (2023). Measuring compliance with the 15-minute city concept: State-of-the-art, major components and further requirements. *Sustainable Cities and Society*, 99(2023), <https://doi.org/10.1016/j.scs.2023.104875>

Hálózati kapcsolatok a határzónában – A fizikai hálózati összeköttetések változásai az Őrség példáján

Network Connections in the Border Zone - Physical Network Connectivity the Example of the Őrség

BERTYÁK ÁGNES

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Csonka Pál Doktori Iskola –
Építészmérnöki Kar, Urbanisztika Tanszék

Az egyes országok közötti határvonalak elhelyezkedése és jellege alapvetően befolyásolja az adott határ mentén található települések, településcsoportok sorsát. Magyarország esetében a határtérségek kapcsolatrendszerére az államszocializmus alatt (1949-1989) bevezetett szigorú határzár nyomta rá bélyegét, mely számos – még a Trianoni Békeszerződés határrendezésének sokkjából felépülő - települést az ország hátrányos helyzetű területei közé taszított. A rendszerváltással, majd az Európai Unióhoz és a Schengeni övezethez való csatlakozás által generált új gazdasági és politikai helyzet következtében azonban a fizikai határzóna folyamatosan feloldódik, elősegítve a települési és térségi fellendülést.

Jelen kutatás arra keresi a választ, hogy egyes történelmileg összetartozó, de politikailag országhatárral elválasztott települések településközi fizikai hálózati kapcsolatai és viszonyai hogyan változtak az őket érintő határ sajátosságaitól függően. A kutatás az Őrség településein keresztül, space syntax vizsgálat segítségével tárja fel az érintett települések hálózati összefüggéseit, lehetőséget teremtve arra, hogy meghatározzuk a jelenlegi folyamatok egyes hálózati elemekre gyakorolt hatásait, valamint az elválasztott településcsoportok egymáshoz való viszonyulását és fejlődési lehetőségeit.

Kulcsszavak: határhelyzet; településhálózat; space syntax analízis; kistelepülési kapcsolati rendszer; Őrség

Irodalom

Hillier, B. (2007). *Space is the machine: A configurational theory of architecture*, Space Syntax, London, UK. [online] Elérhető: <https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/3881/>

Kertész, J. – Vicsek, T. (2006). Komplex hálózatok a természetben és a társadalomban. *A Magyar Tudományos Akadémia Folyóirata*, 167(5), 558-565.

Mód, L. B. (2019). „A border that divides and connects”: Monuments and commemorations on the Slovenian-Hungarian border. *Traditiones*, 48(1), 101-116.

2.2. Részvételi tervezés

Participatory planning

Közös városi játéktér

Common Urban Playground

KURUCZ OLÍVIA

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építőművészeti Doktori Iskola

A Közös Városi Játéktér célja a gamifikáció urbanisztikai felhasználásának elősegítése, hogy a magyar várostervezési gyakorlat eszköztára a városi szereplők közötti párbeszéd elindítását támogató „közös platformokkal” bővüljön. A részvételi tervezés eszközszerének gamifikációval történő gazdagítása érdemben nyit új távlatokat és mélységeket a települési-jövőkutatás és várostervezés számára, mert a beépülő játékosított eszközök segítik a különböző társadalmi csoportok megszólítását, felhatalmazzák és képessé teszik az érintetteket a hozzászólásra, ezáltal lehetővé teszik a lakóhelyükhöz való viszonyuk feltérképezését, valamint a helyi tapasztalatokra és igényekre építő többváltozós scenáriók kidolgozását. A kutatás elméleti részében a részvételi tervezés városi-társadalmi és jövőkutató alapjait fektettem le, valamint a játékok pozitív hatásainak várostervezésbe ültetéséhez a játékosítás szakmai és technikai alapjait, illetve a gyakorlatban alkalmazott eszközeit vizsgáltam. A doktori disszertáció gyakorlati részében három általam kifejlesztett új játékosított eszközt és a hozzájuk kapcsolódó módszertanokat ismertettem. A *Pozitív Box*, a *Publicity* és a *Legyen tered!* eszközöket összesen 19 eseményen, több mint 400 ember bevonásával teszteltem, és eredményesen alkalmaztam offline térben részvételi tervezési folyamatokban vagy oktatási környezetben.

Kulcsszavak: urbanisztikai gamifikáció, játékszerű várostervezés, közös városi játéktér, várostervezési eszköztár, játékosított eszközök, részvételi tervezés.

Irodalom

Kurucz O. (2024). Urban Gamification and Publicity: Applying Gamified Tools for Common Urban Challenges. In: Leonel Alegre, Daniela Salazar, Natália Melo (szerk.): *A Place to Be – PLAY/ACT Placemaking Handbook*. Universidade de Évora pp. 127-129. ISBN: 978-972-778-424-0

Kurucz O. (2023.) (szerk.): Tervezzük meg együtt a Jázmin teret! Beszámoló a józsefvárosi Jázmin tér fejlesztésének részvételi tervezési folyamatáról. *Issuu*, 2023. BME Urbanisztika Tanszék Urban Future Laboratory.
https://issuu.com/uflab/docs/jazmin_ter_issuu

Alföldi Gy. & Kurucz O. (2021). Közösségbevonás. In: Alföldi Gy., Balázs B., Balázs D., Kurucz O.: *Zsugorodó városok: Stratégiák és módszertanok a zsugorodó városok vonzóképességének növelésére*. Budapest: Terc Kiadó, pp. 140-155. ISBN: 9786155445781

Kurucz O. (2020). Urbanisztikai gamifikáció – Kísérletek játékosított eszközök alkalmazására az UFLab részvételi tervezési folyamataiban. In: Bun Z. & Szabó L. (szerk.): *Építészet és innováció*. Budapest: BME ÉDI, pp. 84-99. ISBN: 2399967612813

Aszály és gyász Békés vármegyében – helyi aktorok lehetőségei és válaszai a városi fákkal kapcsolatban a klímaváltozás tükrében

Drought and Mourning in Békés County - Local Actors' Opportunities and Responses to Urban Trees in the Light of Climate Change

NAGY-LACZKÓ BALÁZS

Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar Interdiszciplináris Doktori Iskola

A Dél-Alföldre jellemző antropogén hatások, a klíma- és egyéb környezetváltozási folyamatok, különösen a mind gyakoribb váló aszályok és erősebb viharok lépésre kényszerítik a köztéri fákért felelős, illetve felelősséget vállaló helyi aktorokat (Kocsis és mtsai, 2018). Kutatásom során e városi aktorok Békés vármegye kisvárosias településein a belső közterek meglévő, kivesző vagy éppen megújuló faállományaival kapcsolatos gyakorlatai válaszait és elképzeléseit vizsgálom és hasonlítom össze egymással interdiszciplináris jelleggel, elsősorban a kulturális antropológia módszereit alkalmazva (Dümpelmann, 2019). A kutatásomban kiemelt helyen szerepelnek a helyi identitás (Csorba, 2010), az ünnepi és hétköznapi térhasználat, valamint a zöld infrastruktúrák jellegét önmagukban is meghatározó, gyakran generációkon átívelő, emléktörzso szereppel is bíró ősfák, amelyek igen érzékenynek mutatkoznak az utóbbi évek környezeti változásaira. Így ezek és a velük élő közösségek városökológiai, humánökológiai szemléletű helyszíni vizsgálata különösen időszerű (Radnai, 2023), nem csupán a társadalomtudományok, de maguk a közösségek szempontjából is. Eddigi kutatásom során különféle megküzdési stratégiák (átalakítás, újraértelmezés, újáteremtés) és különféle környezeti gyászfeldolgozási módok is feltáruáltak. A már meglévő eredmények az aktuális fejlesztésekben, konkrét települési projekteknél is hasznosulnak.

Kulcsszavak: famatuzsálemek, ősfák, emlékfák, szolasztalgia, térhasználat, aszály, fenntarthatóság, zöld infrastruktúra, természeti örökség, városi aktorok, helyi közösségek, Alföld

Irodalom

- Csorba P. (2010). A földrajzi tájhoz fűződő identitástudat rétegei. Tájökológiai Lapok 8 (1). 3-21.
- Dümpelmann, S. (2019). Seeing Trees. A History of Street Trees in New York City and Berlin. Yale University Press, New Haven and London.
- Kocsis M., Dunai A., Farsang A., Makó A. (2018) Magyarország kistájainak talajspecifikus aszályérzékenysége a szántóföldi növények termésreakciói alapján. Földrajzi Közlemények 142. évf. 2. sz. 89-101.
- Radnai D. Sz. (2023). Természet, táj, tér, ökológia, földrajz – multidiszciplináris megközelítésben. Replika 2023/I 128. sz. 7-11.

Belvárosi belső udvarok közösségi alapú fejlesztésének módszere Budapest példáján

The Method of Community-Based Development of Inner Courtyards in
Downtown Budapest

PÁSZTÓI PETRA FLÓRA

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti és Tájökológiai Doktori Iskola

Budapest történeti belvárosában a belső udvarok jelentős arányt képviselnek, melyek nagy potenciált jelentenek a belvárosi zöldinfrastruktúra terén, olyan városi szövetben, ahol a szabadtér arány alacsony. A belső udvaros házak morfológiai sajátosságai meghatározzák az élhetőséget, a zöldinfrastruktúra fejlesztés lehetőségét. Fejlesztésük a közösségi bevonás különböző eszközeivel történhet, figyelembe véve a lakók igényeit és a közösségi érdekeket. A morfológiai, a funkcionális és ökológiai vizsgálatok alátámaszthatják a beépítési típus hosszú távú fennmaradását, a közösségi részvételi eszközök elősegíthetik a zöldinfrastruktúra fejlesztését és a fenntartható hasznosítást. A kutatás célja egy olyan tudományos és tervezési módszertan kidolgozása, amely támogatja a belső udvarok fenntartható fejlesztését és a zöldinfrastruktúra bővítését. A módszertan a városökológia, a városmorfológia és a városszociológia kutatási eredményeire épít, hogy kiegyensúlyozott megoldás születhessen. A kutatás során elvégzendő feladatok közé tartozik az irodalomkutatás, primer forráskutatás, nemzetközi példák elemzése, a mintaterületi vizsgálatok és módszertani fejlesztések. Az eddigi morfológiai vizsgálatok eredményeként sikerült azonosítani a belső udvarok típusait és tipológiáját, feltárva az udvartípusok közötti morfológiai különbségeket és fejlődési modelleket. Az eredmények hozzájárulnak a belső udvarok fejlődési mintáinak és fenntartható hasznosítási lehetőségeinek meghatározásához.

Kulcsszavak: belső udvar, városmorfológia, közösségi bevonás, fenntartható városfejlesztés

Irodalom

Bitó, J. (2013). Lakóépületek tervezése. BMGE.

Körner, Z. (2010). Városias beépítési formák, bérház- és lakástípusok. Terc Kiadó.

Meggyesi, T. (2009). Városépítészeti alaktan. Terc Kiadó.

A fővárosi közösségi költségvetések területi elemzése és hatásai

Territorial analysis and impact of Community budgets in the capital

RIGÓCZKI GERGELY

Szegedi Tudományegyetem, Társadalomföldrajz Tanszék, Földrajz szak

A részvételi költségvetés egyre fontosabb eszköz a helyi szintű demokratikus részvétel és kormányzás erősítésében (Sgeuo, 2016). Ez a megközelítés lehetővé teszi a polgárok számára, hogy közvetlenül befolyásolják a közpénzek elosztását, ezáltal elősegítve az inkluzívabb és átláthatóbb döntéshozatali folyamatot. A demokratikus részvétel és az átláthatóság előmozdítása mellett a részvételi költségvetés a források hatékonyabb elosztásához is vezethet. Kutatások azt mutatják, hogy amikor a polgárok részt vesznek a költségvetési folyamatban, az így létrejövő elosztások jobban tükrözik a közösség tényleges szükségleteit és prioritásait (Lavalie et al., 2021). Kutatásom során tehát választ keresek arra, hogyan lehet hatékonyabban bevonni a lakosságot a települési költségvetés tervezésébe, továbbá kutatom az ötletek területiségét és fő jellemzőit. Továbbá a részvételi költségvetések hazai a módszertanát és azok nehézségeit. A kutatás két területi szintet vizsgál, a fővárosra, illetve kerületi szinten Józsefvárosra koncentrálok. Módszertanilag két fő pilléren nyugszik, kvantitatív módszerrel a fővárosi és a józsefvárosi ötletek térbeli és tematikus megoszlását elemeztem és kvalitatív módon a programban illetékes döntéshozókkal és a lakosokkal folytattam interjút. A budapesti adatok azt mutatják, hogy a belsőbb kerületekből többen vesznek részt a programban, amelynek több oka is van. Az ötletek többsége zöldítéssel, és esélyteremtéssel kapcsolatos, de ez is kerületi eltéréseket rajzol ki. A józsefvárosi adatok szerint a kerületen belül nincsenek jelentős területi eltérések, és itt is a zöldítéshez köthető ötletek dominálnak. Az interjúkból kiderül, hogy sok hátrányos helyzetű lakost nem érnek el, a rendelkezésre álló összegek csak szűkösen elegendők, ám a programok mégis egyre sikeresebbek, egyre többen vesznek részt benne, és egyre több jó ötlet valósul meg.

Kulcsszavak: participáció, részvételiség, területi egyenlőtlenség, városfejlesztés

Irodalom

- Lavalie, D.E.M., Subadra, S., Sreekela, S. (2021). An Investigation of the Efficiency of Participatory Budgeting in Achieving Community Development Goals in Port Loko District and City Council. *International Journal Of Scientific Advances*. 2. 10.51542/ijscia.v2i3.27.
- Sgueo, G. (2016). Participatory Budgeting: An Innovative Approach. *SSRN Electronic Journal*. doi:10.2139/ssrn.2712213

Szubkulturális terek a városfejlődés árnyékában: berlini esettanulmány

Development and Subcultural Spaces Through Social Inclusion - the Berlin Example

TUZA BENEDEK

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Társadalomföldrajz- és Gazdaságföldrajzi Tanszék –
HUN-REN CSFK Földrajztudományi Intézet

Nagyvárosaink egyik legfontosabb eleme a pezsgő kulturális és közösségi élet. A klasszikus értelemben vett kulturális városfejlesztés eszközei Budapesten sem számítanak újkeletűnek. Azonban az erre épülő projektek döntően olyan beavatkozásokat jelentenek, amelyek kizárólag a magas kultúra intézményeit és szolgáltatásait tekintik kívánatosnak - például művészeti intézményeket, kávézókat, galériákat, színházakat, éttermeket stb. A kultúra szelektív értelmezése által így partvonalra kerülnek és gyakran bezárni, illetve elköltözni kényszerülnek azok a szubkulturális jellegű közösségi terek, amelyek nem illenek bele a mainstream, "nappali" kultúrára tervezett városnegyedekbe (Bader, Scharenberg 2013). Ezen mozzanatok szinte minden esetben a szubkulturális tér szűkülését, presztízsvesztését és a közösségek részleges vagy teljes felbomlását jelentik (Shaw 2013), amelynek eredményeképpen a város veszít sokszínűségéből. Az előadás egy berlini negyed példáján mutatja be, hogyan lehet egy területet a társadalmi bevonás eszközeivel fejleszteni anélkül, hogy az a szubkulturális terek megszüntetését jelentené. E témában tudomásom szerint hazánkban még nem született urbanisztikai szempontú munka, aktualitásához azonban kétség sem fér, hiszen a Budapest aranytartalékának számító barnamezős területein egyre több helyen tűnnek fel a spontán szubkulturális térfoglalás jelei. Előadásom célja, hogy rámutasson a Budapest éjszakai kultúrájában rejlő jelentős potenciál kiaknázásának szükségességére.

Kulcsszavak: éjszakai kultúra, kulturális városfejlesztés, társadalmi bevonás, szubkultúrák

Irodalom

Bader, Ingo & Scharenberg, Albert. (2013). The Sound of Berlin: Subculture and Global Music Industry. 10.14361/transcript.9783839424780.239.

Shaw, K. (2013). Independent creative subcultures and why they matter. *International Journal of Cultural Policy*, 19(3), 333–352. 10.1080/10286632.2013.788162

2.3. Zöldinfrastruktúra, Örökség és ingatlanfejlesztés

Green infrastructure, Heritage and property development

A történeti városszövet megújítási kísérletei az Alföldön – A városi léptékű örökség koncepciói az 1970-es, 1980-as évek városépítészeti tervpályázataiban

Attempts to Revitalize the Historical Urban Fabric in the Great Hungarian Plain
– Concepts of Urban-Scale Heritage in the Urban Design Competitions of the
1970s and 1980s

ZUBEK KÁROLY

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építésmérnöki Kar, Urbanisztika
Tanszék, Csonka Pál Doktori Iskola

Az 1960-as, 1970-es években a társadalmi-gazdasági krízisek, a modernizmus válsága és a megjelenő posztmodern irányzatok hatására a városi léptékű örökség értékelésében paradigmaváltás figyelhető meg. Az örökség szemlélet változása nyomán a korábban főként a műemléki területekhez kapcsolódó tervezői megközelítések fokozatosan megjelentek a nem kiemelten védett, de történeti városszövet megújításai során is, így a műemlékekben szegényebbnek tartott alföldi városok esetén is. Az 1970-es évektől elindult városrehabilitációs folyamatok ugyan máig meghatározó hatással vannak városainkra, a korszak építészeti örökségének megítélése a szélesebb társadalom számára rendkívül ambivalens, különösen a történeti városszövetben elhelyezkedő beépítések esetén. A szakmatörténet feltárása hozzájárulhat ezen folyamatok megértéséhez és a jelenkori örökségkezelési dilemmák megválaszolásához. Jelen kutatás esettanulmányokon keresztül, alföldi városközpontok (Békéscsaba, Kecskemét, Szeged) megújítását célzó tervpályázatok mentén kívánja az 1970-es, 1980-as évek városrehabilitációihoz kapcsolódó koncepciókat elemezni. A kutatás fókuszában az örökségértelmezés átalakulása áll, amely kapcsán a tervpályázatok elemzése arra ad lehetőséget, hogy modellszerűen vizsgálhatóvá és bemutathatóvá váljanak a korszakban felmerült városképi és városszerkezeti dilemmák, a történeti városszövet értékelése, a rehabilitáció fogalmának jelentésváltozása, valamint mindezek kapcsán az építészet–városépítészet viszonya.

Kulcsszavak: városi örökség, történeti városszövet, tervpályázat, városrehabilitáció, 1970-es évek

Irodalom

Gosseye, J., & Avermaete, T. (2021). *Urban Design in the 20th Century: A History*. GTA Verlag.

Hanson, J. (2000). Urban transformations: A history of design ideas. *Urban Design International*, 5, 97–122.

Kissfazekas, K. (2010). *Városközpontok az államszocializmusban*.

Körner, Z., & Nagy, M. (2004). *A városrendezési szabályozások története Magyarországon*. Műegyetemi Kiadó.

Meggyesi, T. (2005). *A 20. század urbanisztikájának útvesztői*. Terc.

Moravánszky, Á. (Ed.). (2017). *East West Central: Re-building Europe, 1950-1990*. Birkhäuser.

Épületminősítési rendszerek a fenntartható városfejlesztés szolgálatában

Building Certification Systems in the Service of Sustainable Urban Development

BOZSOKI FRUZZSINA

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Gazdálkodás- és Szervezés Doktori
Iskola

A kutatás célja a fenntartható épületminősítési rendszerek, különösen a LEED és BREEAM átfogó vizsgálata, valamint ezek hozzájárulása a fenntartható városfejlesztéshez. Doktori kutatásomban a városi barnamezős területek megújítási lehetőségeit vizsgálom, kifejezetten a városi fenntarthatóságra fókuszálva. Milyen szempontokat vesznek figyelembe a fejlesztők és ez hogyan szolgálja a városi élhetőséget? A kutatás kiemeli a körforgásos gazdaság jelentőségét, különösen az alulhasznált területek megújításában. A meglévő épületállomány megőrzése és kreatív újrahasznosítása nemcsak erőforrást takarít meg, hanem hosszú távon olyan városrészek kialakítását is lehetővé teszi, amelyek hatékonyabban védekeznek a klimatikus hatások ellen, miközben javítják a városi élhetőséget. Jelen vizsgálatban szeretnék választ adni arra a kérdésre, hogy a fenntartható épületminősítési rendszerek miként (előírások és megvalósítás) szolgálják a városi fenntarthatóságot? Kutatásom során létrehozok egy adatbázist, amely összegzi a magyarországi minősített épületek adatait, kiemelten vizsgálva a lokalizációs tényezőket. Az esettanulmányokkal alátámasztott kutatás feltárja az épületminősítési rendszerek multidiszciplináris jellegét, bemutatva, hogy azok nem csupán az építőipar, hanem más szakterületek számára is relevánsak. Az esettanulmányok között két jelenleg is fejlesztés alatt álló projektet mutatok be arra vonatkozóan (Közvágóhíd és Agora), hogy az épületminősítési rendszerek milyen mértékben tudják befolyásolni a városi élhetőség javítását.

Kulcsszavak: városi barnamezős területek, fenntartható épületminősítési rendszerek, városi fenntarthatóság, területfejlesztés

Irodalom

Concerted Action on Brownfield and Economic Regeneration Network (CABERNET).

(2006). *Sustainable brownfield regeneration: CABERNET network report*.

Beleznay, É. (2011). A fenntartható építés – Közhely vagy valóság? Breeam és Leed.

Építészfórum.

Rey, E., Martine, L., & Sophie, L. (2022). Urban Brownfields: Origin, Definition, and Diversity. In *Neighbourhoods in transition*. The Urban Book Series. Cham: Springer.

A történeti kertekhez kapcsolódó vízarchitektúrák hatása a városi tájra

The Impact of Water Architecture Associated with Historic Gardens on the Urban Landscape

GYURASZA MIKLÓS¹ – DR. SÁROSPATAKI MÁTÉ²

¹Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti és Tájökológiai Doktori Iskola

² Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Európában az ókor után a reneszánsz hozta el ismét a nagyléptékű díszkertek építésének divatját, mely a későbbi stílustörténeti korszakok során is töretlenül kitartott. A kertépítés a reprezentáció fontos eszközeként terjedt el, nagy népszerűségnek örvendő az uralkodók, nemesek és tehetős polgárok körében. Jellemzően, minél nagyobb vagyonnal rendelkezett az építtető, annál inkább igyekezett igazán nagy és fényűző kertet létesíteni. A kert pompáját legjobban térbeli kiterjedése, valamint a benne elhelyezett attrakciók, ezen belül az alkalmazott vízarchitektúrák száma és mérete is meghatározta. A nagy vízigényű kertek vízellátását vagy már meglévő természetes vizek felhasználásával, átalakításával oldották meg, vagy mesterségesen építették ki. A vizet számos esetben mérnöki megoldásokkal lehetett csak a kertbe juttatni, felszíni és felszín alatti csatornák, víztornyok, valamint a rómaiakéhoz hasonló vízvezetékek építésével. Európa városaiban mind a mai napig léteznek olyan csatornák és építmények, amelyek eredetileg a kertművészeti alkotások vízellátása érdekében jöttek létre. Egy részük továbbra is eredeti rendeltetését betöltve működik, más részük új funkciókat talált, ám legtöbbjük hatást gyakorolt az idők során a városszerkezet formálódására, esztétikai, használati, vagy ökológiai értelemben máig a városok fontos elemeként léteznek. Mindez történeti térképek és régi ábrázolások, leírások segítségével rekonstruálható és igazolható.

Kulcsszavak: díszkert, víz, vízvezeték, városszerkezet, városkép, városfejlődés

Irodalom

Fekete, A. (2023). Blue patterns: Design challenges of water features in historic gardens. In K. Hodor, K. Łakomy, A. Ozimek, Ł. Moszkowicz, & A. Staniewska (Eds.), *Sustainable development goals in managing the cultural and historic landscape. Book of Abstracts* (p. 24). Politechnika Krakowska.

Keresztes-Sipos, A., Reith, A., Fekete, A., & Balogh, P. I. (2021). The role of municipalities and landscape architects in the public involvement processes related to green infrastructure developments. *Acta Universitatis Sapientiae, Agriculture and Environment*, 13(1), 113–124.

Az Országos Ökológiai Hálózat övezeteinek változásai

Changes in the Zones of the National Ecological Network

KUTNYÁNSZKY VIRÁG¹ – DR. SZILVÁCSKU MIKLÓS ZSOLT²

¹Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti és Tájökológiai Doktori Iskola

²Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék

Az ökológiai hálózat a biodiverzitás megőrzésének és a konnektivitás növelésének az egyik legelfogadottabb eszköze (MANDER & KÜLVIK 2003, JONGMAN et. al. 2004, BENNET & MULONGOY 2006). Ahhoz azonban, hogy a hálózat ezeket a funkciókat megfelelően el tudja látni, szükséges a lehatárolt területek jogi környezetbe építése is (KONKOLYNÉ GYÚRÓ 2003). Az ökológiai hálózat koncepciója a hazai területi tervezésben az Országos Ökológiai Hálózat (OÖH) az OTTrT-ben megállapított övezetekként jelenik meg. A hálózat kijelölése és módosítása elsődlegesen természetvédelmi szempontból történt, a Nemzeti Park Igazgatóságok által (KERTÉSZ 2011). Doktori kutatásom részeként az OÖH magterület, ökológiai folyosó és pufferterület övezeteinek a változásait vizsgáltam a 2008-as évtől a 2024-es időállapotig bezáróan. Feltártam a hálózat elemeinek átfedéseit más természeti védelmekkel, valamint összevettem a kiterjedésüket az elérhető felszínborítási adatokkal (CLC 2006 és 2018). Célom az övezetben bekövetkezett területi és tájhasználati változások azonosítása, összevetése az országos tendenciákkal, valamint a szabályozási környezet hatékonyságának megállapítása volt. Az eredmények alapján az OTTrT korlátozásai sikeresen megóvták az ökológiai hálózat elemeit a beépítésektől, azonban az OÖH övezetekből kivett területek beépülése még az országos ütemet is meghaladta.

Kulcsszavak: ökológiai hálózat, területi tervezés, területrendezési terv, GIS, térinformatika

Irodalom

- Bennett, G., & Mulongoy, K. J. (2006). *Review of Experience with Ecological Networks, Corridors and Buffer Zones*. Secretariat of the Convention on Biological Diversity, Technical Series No. 23.
- Jongman, R. H. G., Külvik, M., & Kristiansen, I. (2004). European ecological networks and greenways. *Landscape and Urban Planning*, 68, 305–319.
- Kertész, Á. (2011). *Táj- és környezettervezés*. Eszterházy Károly Főiskola.
- Konkolyné Gyúró, É. (2003). *Környezettervezés*. Mezőgazda Kiadó.
- Mander, Ü., & Külvik, M. (2003). Scaling in territorial ecological networks. *Landschap*, 20(2), 20.

Városi faültetési technológiák vizsgálata

Analysis of Urban Tree Planting Technologies

SZABÓ GELLÉRT VILMOS

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti és Tájökológiai Doktori Iskola

A kutatási témám egyik részét a közterületi favédelemben szerzett munkatapasztalatokra alapozva Budapest közterületeinek fásítási gyakorlatai és tervezése adják. Az általános üzemeltetői szintű fapótlásoktól a koncepciózusan tervezett egyedi ültetőközegekkel megvalósuló beruházásokig vizsgálom azokat a hosszú távú fenntarthatóság tekintetében. Évenkénti felmérések és kataszteri adatok alapján elemezhető a technológiák hatékonysága, gyakorlati és tervezői tapasztalatokkal egyaránt. A kutatás célja vizsgálni, hogy a rohamosan változó városi klímában milyen lehetőségeink vannak az élhető városi közeg és az zöldinfrastruktúra fejlesztés tudatos tervezésére és alakítására. A budapesti fasorok átlagéletkora folyamatosan csökken, mely a gazdaságos fenntartást egyre inkább ellehetetleníti továbbá a fák a várt ökoszisztéma szolgáltatások terén sem tudnak kiteljesedni.

Kulcsszavak: faültetés, fásítás, zöldinfrastruktúra, ökoszisztéma szolgáltatás, ültetés technológia

Irodalom

EAS. (2022). *Tree planting European standard*.

Szabó, K. (2023). *Klímafák és városfásítás*.

2.4. Tér és társadalom

Space and Society

Térbeli digitális egyenlőtlenségek

Spatial digital inequalities

ACKERMANN TAMÁS

Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Szociológia és Társadalompolitika
Doktori Program

Az információs és kommunikációs technológiai fejlődés jelentős mértékben átalakította a társadalmi struktúrákat, azonban a térbeli különbségek vizsgálata továbbra is jelentős kihívást jelent. A kutatás célja, hogy feltárja a városi és vidéki környezet közötti digitális egyenlőtlenségek dimenzióit, különös tekintettel az információs társadalom terjedésének térbeli különbségeire. A kutatás központi kérdései: Hogyan különbözik a városi és vidéki lakosok információhoz való hozzáférése és annak felhasználása? Milyen hatást gyakorolnak az infokommunikációs eszközök térbeli eloszlásbeli különbségei a társadalmi egyenlőtlenségek alakulására? A digitális egyenlőtlenségek fogalma nem csupán az eszközökhöz való hozzáférés hiányát, hanem az információs technológiák eltérő használati módjait, valamint az ezekből fakadó társadalmi-kulturális különbségeket is magában foglalja. A kutatás külön figyelmet fordít a városi és vidéki régiók eltéréseinek feltérképezésére. Az alkalmazott módszer fókuszában kvalitatív interjúk és másodelemzések állnak, amelyek képet adnak a digitális szakadék térbeli és társadalmi dimenzióiról. Az eddigi eredmények azt mutatják, hogy a vidéki régiókban jelentősen alacsonyabb a digitális írástudás és a digitális eszközök használati gyakorisága, ami tovább erősíti a meglévő társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségeket.

Kulcsszavak: digitális egyenlőtlenség, térbeli különbségek, város-vidék megosztottság, digitális írástudás.

Irodalom

Van Dijk, J. (2020). *The digital divide*. Cambridge University Press.

Castells, M. (2002). *Az Internet-galaxis: Gondolatok az internetről, üzletről és társadalomról*. Network TwentyOne.

Társadalmi és térbeli törésvonalak feltárása a Balaton biorégióban a rövid élelmiszer ellátási láncok mentén

Exploring Social and Spatial Fault Lines in the Balaton Bioregion Along Short Food Supply Chains

TRÁSER NÁNDOR

Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar Társadalomföldrajz tanszék

Az EU a zöld átállás egyik fő eszközének a „Termőföldtől az Asztalig” koncepció alkalmazását jelölte meg, melynek célja az élelmezési rendszereink igazságosabbá és fenntarthatóbbá tétele. Ehhez nagy hangsúlyt helyez a rövid ellátási láncok (REL) kialakítására, amely kulcsa a lokális termelők, értékesítők és fogyasztók összekapcsolása (Benedek Zs., 2014). A kutatás mintaterületét adó Balaton régió települései rendkívül diverzek, azonban a természetföldrajzi adottságok és az azokra épülő turizmus, illetve az elmúlt évtized gazdasági (Dudás et al., 2019) és társadalmi (Nemes G. – Tomay K., 2022) átalakulásai mégis összekapcsolják őket.

A kutatás fő célja a REL helyi megvalósításának a gátjainak és sikertényezőinek a feltárása, illetve az ezek mögött húzódó társadalmi, ágazati és területi törésvonalak, átalakulások azonosítása. Ezek eléréséhez 5 alkalommal, összesen 22 résztvevővel vállalkozói fókuszcsoportos és 7 félig strukturált szakértői interjú került lefolytatásra.

A fókuszcsoportos beszélgetések eredményeként 9 fő problémakört azonosítottam, amelyek közül a legfontosabbak a hatóságokkal való együttműködés, a kapacitáshiány és a szezonális. A termelői hálózatok ugyan területi és/vagy ágazati alapon szerveződnek, de a valódi kapcsolatteremtő és az átalakulás motorja a társadalmi filtráció és a törésvonalak elmozdulása. A helyi beágyazottság át tudja ívelni a területi és társadalmi távolságokat, azonban ezek hiánya a fő gátja az absztrakt koncepciók gyakorlatba ültetésének.

Kulcsszavak: fenntartható vidékfejlesztés, regionális térszerkezet, társadalmi filtráció, termelői együttműködések, termőföldtől az asztalig

Irodalom

Benedek, Zs. (2014). A rövid ellátási láncok hatásai: Összefoglaló a nemzetközi szakirodalom és a hazai tapasztalatok alapján. *IEHAS Discussion Papers, No. MT-DP-2014/8*.

Dudás, G., Nagy, Gy., & Boros, L. (2019). Az Airbnb szerepe a Balatoni Turisztikai Régióban. *Turizmus Bulletin*, 19(2), 4–14. <https://doi.org/10.14267/TURBULL.2019v19n2.1>

Nemes, G., & Tomay, K. (2022). Split realities – Dilemmas for rural/gastro tourism in territorial development. *Regional Studies*, 1–10. <https://doi.org/10.1080/00343404.2022.2084059>

Korai iskolaelhagyás és a régiók közötti különbségek: A Dél-Alföldi térség társadalmi és urbanizációs kihívásai

Early School Leaving and Regional Disparities: Social and Urbanization Challenges in the Southern Great Plain Region

SZVERLE SZANDRA

Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola Szociológia és Társadalompolitika
Doktori Program

A közeg, ahol a gyermek él, meghatároz egyfajta életutat, a településszerkezet, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés pedig szerepet játszhat abban, hogyan alakul a társadalmi mobilitás. Kutatásom a Dél-Alföldi régióban készült, N=33 család bevonásával, akiknek gyerekei veszélyeztetettek a korai iskolaelhagyással, és ezekben a családokban már van iskolaelhagyással érintett személy is. A régió sajátos demográfiai és gazdasági jellemzői, mint a kisebb települések koncentrált jelenléte, a munkaerőpiaci lehetőségek hiánya és az oktatási infrastruktúra alacsony színvonala, mind közvetlen hatással vannak a fiatalok tanulási motivációjára. A helyi településszerkezet és a közlekedési infrastruktúra, az iskolák közötti távolságok és a közszolgáltatások elérhetősége, tovább növelheti a fiatalok számára az oktatáshoz való hozzáférés nehézségeit. Az urbanizációs folyamatok és a regionális fejlődés jelentős hatással van az iskolaelhagyásra. A Dél-Alföldi régióban tapasztalható alacsony urbanizációs szint, valamint a városok és falvak közötti gazdasági és társadalmi különbségek mind hozzájárulnak a társadalmi mobilitás korlátozottságához. Az urbanizáció hatásai, például a városok munkaerőpiaci lehetőségei és jobb oktatási lehetőségei, tovább erősíthetik a vidéki területek elmaradottságát, ezzel is növelve az iskolaelhagyás és a társadalmi leszakadás folyamatát.

Kulcsszavak: korai iskolaelhagyás, településszerkezet, társadalmi mobilitás, közszolgáltatások

Irodalom

Parr, A. K., & Bonitz, V. S. (2015). Role of family background, student behaviors, and school-related beliefs in predicting high school dropout. *The Journal of Educational Research*, 108(6), 504–514.

Rumberger, R. W. (1995). Dropping out of middle school: A multilevel analysis of students and schools. *American Educational Research Journal*, 32(3), 583–625.

A hajléktalanok egészségügyi ellátásának fővárosi dimenziói

Urban Dimensions of Healthcare Provision for the Homeless in Budapest

VAJDOVICH NOÉMI ANNAMÁRIA

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Földtudomány Doktori Iskola

Városkutatás Kft.

A hajléktalan ügyfél általános egészségi állapota függ az egészségügyi ellátórendszer minőségétől: nem mindegy, hogyan, milyen körülmények között és hol fogják legközelebb az ügyfelet kezelni, és az sem, hogy milyen az egészségügyi szolgáltatásokhoz az illető hozzáférése. Az egészségügyi ellátás szervezettségi szintje gyakran megnehezíti a hajléktalanok helyzetét, és fordítva: a hajléktalan személyek sem könnyítik meg az ellátás folyamatát. Kutatásom e két fő kérdés vizsgálatára épül: elsődleges célja a hajléktalanellátás budapesti léptékű jellemzőinek bemutatása, mind az egészségügyi ellátórendszer vizsgálatán, mind a hajléktalanok egészségi állapotának jellemzőin keresztül. A tanulmány az úgynevezett vegyes módszertant alkalmazza: a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelőtől kapott települési statisztikai adatok elemzése mellett jellemzi a téma szakirodalmi hátterét és az összesen hét szakértővel és hat fővárosi intézményben élő hajléktalan ügyféllel 2023 és 2024 folyamán készült interjúk tartalmát. A számszerűsített adatok mintája első sorban a 2015 és 2021 között 'hajléktalan' státusszal nyilvántartott személyekre terjed ki, akik a jogviszony igazolásának megszerzése után hat hónapig jogosultak arra, hogy bármilyen egészségügyi szolgáltatást igénybe vehessenek. A kutatás (többek között) rávilágít arra a tényre, hogy a hajléktalan személyekre jellemző a multimorbiditás, illetve – a fekvőbeteg- és a sürgősségi ellátás rovására – kevésbé jutnak járóbeteg-szakellátásokhoz.

Kulcsszavak: főváros, hajléktalanellátás, hajléktalanok egészségügyi ellátása, hajléktalanok egészségi állapota, egészségügy, egészségi állapot, multimorbiditás

Irodalom

Fadgyas-Freyler, P. (2017). A hajléktalan emberek általános jellemzői és egészségi állapotuk egy adminisztratív adatbázis alapján. *Esély Társadalom- és Szociálpolitikai Folyóirat*, 28(3), 102–122. Letölve 2024. 03. 04.

https://www.esely.org/kiadvanyok/2017_3/tartalom.pdf

Király, G., Dén-Nagy, I., Géring, Zs., & Nagy, B. (2014). Kevert módszertani megközelítések: Elméletek és módszertani alapok. *Kultúra és Közösség*, 5(2), 95–104. Letöltve 2024 03. 07. <https://unipub.lib.uni-corvinus.hu/1895>

A fejlődés útján áramolva – Leszakadók és kitaszítottak vizsgálata az indiai társadalomban

Flowing Along the Path of Development – Examining the Marginalized and Excluded in Indian Society

LUKÁCS ZOLTÁN GÁBOR

Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Szociológia és Társadalompolitikai Doktori Program

Kutatásomban a dél-indiai tamil társadalomból kiszoruló réteg, a kaszton kívüli érinthetetlenek, a Dalitok helyzetét vizsgálom, lakhatás, az évezredes településszerkezetben elfoglalt helyük, és a vízhez való hozzáférésük szemszögéből. Ők olyan, jellemzően mélyszegénységben élő emberek, akik nem, vagy alig rendelkeznek a feljebb jutáshoz szükséges eszköztárral, a társadalmi összekapcsolódás lehetőségével, így sorsuk időtlen mozdulatlanságba dermedhet. Hogy mélyebben feltárjam az érinthetetlenek helyzetét, bemutatom szociokulturális hátterüket, kontextusba helyezem a társadalomban betöltött szerepüket, rövid áttekintést adok az indiai kasztrendszer lebontásának és a jelenkor változásának főbb folyamataiba, a szakirodalmi háttér bemutatása mellett indiai utazásaim résztvevő megfigyelései és a mélyinterjú eszközét használva. (Ahuja, 2022:27-39, 329-358) A hivatalosan felszámolt, a gyakorlati életben viszont aktívan jelenlévő kasztrendszer településeinek egyik fő szervezőelve a víz útja volt. (Ghurye, 2016:8-27) A központban élő elittől a külváros felé, majd a széleken élő nincstelenekhez áramló, egyre szennyezettebb víz évezredek át meghatározta az egyes rétegek életmódját és lehetőségeit. (Stadlen, 2022:109-138) Mindez máig hatással van a jelenkori rurális településszervezési-vezetési rendszerre, és a szegénység kezelésének, a kitaszítottak felzárkóztatásának eszköztárára.

Kulcsszavak: India, mélyszegénység, társadalmi egyenlőtlenségek, településszerkezet, urbanizáció

Irodalom

Ahuja, R. (2022). *Social Problems in India - Urbanization*. Rawat Publications.

Stadlen, L. (2022). *Nine paths: A Year in the Life of an Indian Village*. Penguin Random House.

Ghurye, G. S. (1932, 2016). *Caste and Race in India*. Sage Publications.

2.5. Heritage and planning / Participation

Shared Spaces, Shared Futures: Engaging the Next Generation in Participatory Planning

ZSÓFIA GABRIELLA FEHÉR

Corvinus University of Budapest, Doctoral School of International Relations and Political Science, Geopolitics and Sustainable Development Doctoral Program

In the 21st century, participatory planning plays an crucial role in helping to create more liveable and attractive public spaces. As our cities grow and society transforms, it becomes increasingly important to take into account the needs and opinions of residents when designing urban spaces. The use of participatory planning is a worthwhile investment for public authorities to create cost-effective and attractive living environments for all ages reflecting actual needs. Involving young people in this process is particularly important, as they represent future generations and can bring new perspectives to planning with their creative ideas. The recent rise of digital technologies in participatory planning, which young people effortlessly master, can also allow a wider audience to be reached and actively involved when designed with the right methods. Within a literature review, this research aims to identify the most appropriate tools and methods for youth participation in public space development projects, especially through digital tools. The results of the research show that successful examples of youth involvement contribute to increasing community cohesion and the creation of vibrant public spaces for all ages.

Keywords: urban planning, participatory planning, public space development, youth participation, digital engagement

Literature

- Palmy David, N., & Buchanan, A. (2019). Planning our Future: Institutionalizing Youth Participation in Local Government Planning Efforts. *Planning Theory & Practice*, 21(1), 9–38. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14649357.2019.1696981#abstract>
- Rodela, R., & Norss, E. (2022). Opening up spatial planning to the participation of children and youth: The Swedish experience. *European Planning Studies*, 31(2), 252–269. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09654313.2022.2041557#d1e154>

Hybrid Shopping Models: Where Innovation Meets Tradition in the Modern Mall

IKRAM SAIDI – FEYROUZ AHLAM SAIDI

University of Debrecen, Department of Social Geography and Regional Development

This paper examines the role of innovation in shopping malls, essential for their success in today's competitive retail landscape. As consumer expectations shift, malls must adapt beyond traditional models by integrating sustainability, smart technologies, and personalization (Weitz et al., 2004; Gruen et al., 1960). This study explores these trends through field research and visitor surveys at Retaj and Yes Malls in Ali Mendjeli City, Algeria. A comprehensive framework was applied to assess multifunctionality, sustainability, technological integration, and community engagement. The study investigates visitor preferences using 100 valid questionnaires and both qualitative and quantitative methods, especially post COVID-19. Results show that the respondents prioritize eco-friendly features and highlight the multifunctional role of malls as centers for shopping, entertainment, services, and social interaction, affirmed by robust chi-square analysis. Technology is categorized into enhancing shopping experiences and creating customer engagement, with a focus on entertainment reflecting local culture. Accessibility, supported by Colaço et al. (2022), is critical to mall success, as proximity to public transport increases appeal. While visitors appreciate technological advancements they prefer a hybrid model combining AR and AI with traditional, in-person shopping experiences. This balance preserves malls' role as social hubs, ensuring community engagement while embracing innovation.

Keywords: Hybrid shopping mall, Multifunctionality, consumer behavior, Traditional retail, Innovation, Community engagement.

Literature

- Colaço, R., & de Abreu e Silva, J. (2022). Exploring the role of accessibility in shaping retail location using space syntax measures: A panel-data analysis in Lisbon, 1995–2010. *EPB: Urban Analytics and City Science*, 0(0), 1–16. <https://doi.org/10.1177/23998083221138570>
- Gruen, V., & Smith, L. (1960). *Shopping towns USA: The planning of shopping centers*. Reinhold Publishing Corporation.
- Levy, M., & Weitz, B. A. (2004). *Retailing management*. McGraw-Hill/Irwin.

Meet me at Blaha: Visual Analysis of the Social Production and Spatial (In)justice in the Renewed Blaha Lujza Ter in Budapest

JAMES CLIFFORD VILORIA

Eötvös Loránd University, Doctoral School of Earth Science

Visual methods, despite their potential to offer unique insights into urban change, remain underexplored within the field of geography in Hungary. Repeat photography, a visual method that involves rephotographing the same locations across different periods, has been shown to be an effective tool for exploring urban transformations in many cities (Doucet, 2019). In this paper, I combine repeat photography with oral history to examine the social and spatial transformations of Blaha Lujza Tér, a historically significant public square in Budapest that recently underwent major urban renewal and fell into urban decay following the collapse of the socialist regime. By revisiting archival images of Blaha, juxtaposing them with contemporary photographs, and engaging with older residents who shared their memories of the area, this study reveals how the square's socialist-era identity as a vibrant site of cultural exchange has been reshaped through recent renewal projects aimed at modernization. Drawing from Henri Lefebvre's spatial triad (1991) and David Harvey's (1990) 'right to the city,' the visuals expose the contradictions that emerged between the abstract and the materiality of its design.

Keywords: right to the city, visual methodology, urban renewal, spatial justice, urban governance, post socialist

Literature

Doucet, B. (2019). Repeat photography and urban change. *City*, 23(4–5), 411–438. <https://doi.org/10.1080/13604813.2019.1684039>

Harvey, D. (1990). *The Condition of Postmodernity: An Enquiry into the Origins of Cultural change*. Wiley-Blackwell.

Toward Creative Cities: Insights for Hungary through UNESCO's Creative Cities Framework

FLÓRA KESZEI

Széchenyi István University, Doctoral School of Regional and Business Administration Sciences

The UNESCO Creative Cities Network (UCCN) exemplifies the role of creativity as an engine for sustainable urban development. This study focuses on the opportunities and challenges Hungary faces in aligning with the UCCN criteria, drawing lessons from international success stories to give practical ideas and provide actionable strategies. Case studies are used to examine cultural policies and initiatives in Hungarian cities like Pécs and Veszprém, as well as incorporating insights from international examples. Using publicly available policy documents and UCCN reports, key trends identified in the study include the importance of cultural heritage integration, public-private collaboration, and grassroots initiatives in fostering creative ecosystems. The findings of the study suggest that Hungarian cities can strengthen their cultural identity while adapting global best practices to local contexts. This can be achieved through initiatives such as cultural festivals and events targeting local, national, and international audiences, or hosting international events that showcase and explore local culture, like the Zsolnay Piknik. However, challenges such as limited funding and uneven regional development require tailored solutions to ensure sustainable progress. This research provides a roadmap for Hungarian policymakers and cultural leaders to enhance their cities' creative potential and attain UCCN membership by bridging local and global perspectives.

Keywords: Hungary, UNESCO Creative Cities, urban creativity, cultural strategy, global practices

Literature

Landry, C. (2000). *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*. Earthscan.

UNESCO. (2017). *UNESCO Creative Cities Network: Mission Statement and Objectives*.

Brownfield Rehabilitation Planning: Past, Present, Future of Győr

RICHÁRD SZALÓKI¹ – PETRA SZAKONYI²

¹ Széchenyi István University, Doctoral School of Regional and Business Administration Sciences

² Széchenyi István University, Faculty of Architecture Civil Engineering and Transport Sciences, Department of Transport Infrastructure and Water Resources Engineering

This paper explores the dynamic landscape of brownfield rehabilitation planning in Győr, Hungary, within the framework of sustainable development, a core principle of the European Union. Sustainable land use affects economic, social, and environmental dynamics, underscoring the urgent need for effective land resource management, particularly in light of the EU's goal of no net land taken by 2050. According to Hungarian legislation, brownfields are defined as underutilized or contaminated industrial sites that can be revitalized through strategic interventions. Recent legal changes, such as Act C of 2023 on Hungarian Architecture and the upcoming Spatial Planning and Building Requirements on 1st January 2025, aim to enhance brownfield redevelopment while protecting green spaces. This paper emphasizes the crucial role of local governments in identifying brownfield sites and developing comprehensive settlement master plans that incorporate essential planning tools for sustainable urban development. Furthermore, it examines the municipality of Győr's sports development initiatives and urban planning strategies concerning sustainable development principles. By promoting brownfield investments over greenfield developments, particularly relating to sports investments and the organization of international sports events, this research highlights how evolving policies and localized initiatives can lead to innovative developments that reflect the specific contexts of Győr.

Keywords: brownfield development, urban planning, legal framework, sport development, sustainability

Literature

Jacek, G., Rozan, A., Desrousseaux, M., & Combroux, I. (2022). Brownfields over the years: From definition to sustainable reuse. *Environmental Reviews*, 30(1), 50–60.

Morar, C., Berman, L., Unkart, S., & Erdal, S. (2021). Sustainable Brownfields Redevelopment in the European Union: An Overview of Policy and Funding Frameworks. *J Environ Health*, 84(4), 24–31.

Szakonyi, P., & Frank, A. (2024). Integration of the Secap Method in Sustainable Brownfield Rehabilitation Planning. In *8th FEB International Scientific Conference: Challenges in the Turbulent Economic Environment and Organizations' Sustainable Development* (pp. 43–54). University of Maribor Press.

3.1. Hálózat és mobilitás, részvételi tervezés, városi térség és gazdaság, turizmus

Mobility, participation, economy

A lakóhelyi (im)mobilitás mintázatai egy ormánsági aprófaluban

Patterns of Residential (Im)mobility in a Small Village of Ormánság

ZSINKA FLÓRA

Pécsi Tudományegyetem, Demográfia és Szociológia Doktori Iskola

A mobilitási fordulattal (Hannam, Sheller, and Urry 2006) összefüggésben az ezredfordulótól kezdve egyre jelentősebb kutatói figyelem irányul a mobilitások különböző formáira. A mobilitások középpontba állítása azonban azt eredményezi, hogy analitikus szempontból a mozgásra képes dolgok élveznek prioritást, míg az immobilitás egyfajta hiányállapotként jelenik meg (Franquesa 2011). Az immobilitást azonban nemcsak kudarcként, a mozgásra való képtelenségként, az ágencia és az aspirációk hiányként foghatjuk fel, hiszen a helybenmaradás mögött rendkívül komplex tényezők húzódnak meg, amelyeknek a vizsgálata árnyaltabb értelmezések felé nyit utat (például Jónsson 2011; Mata-Codesal 2018; Silva 2024). Az előnytelen gazdasági-társadalmi mutatókkal rendelkező, hátrányos helyzetű települések kapcsán a szakirodalom gyakran emeli ki a szelektív migráció tényét. Azonban, ha az érintett falvak hanyatlását az ágenciával bíró, képzetesebb, fiatalabb népesség elvándorlásával asszociáljuk, akkor mit mond ez el azokról, akik maradnak? Ők ebben az összefüggésben változtatásra, cselekvésre képtelen vesztesekként jelennek meg. Előadásomban ezzel az értelmezéssel szeretném szembeállítani egy elvándorlás által érintett, előnytelen térszerkezeti pozíciójú, rossz közlekedési adottságokkal rendelkező ormánsági aprófalú lakosainak narratíváit. Elemzéseim 29 félig strukturált interjún és a terepmunkám során vezetett naplóban rögzített adatokon alapulnak. Az elemzések alapján elmondható, hogy minden esetben komplex tényezők indokolják azt, hogy a megkérdezettek miért maradnak hosszabb távon a vizsgált településen. Lakóhelyükhöz való viszonyukat nemcsak a korlátok és a hátrányok érzékelése határozza meg, hanem a racionálisan mérlegelt előnyök felismerése és pozitív érzelmek is formálják. Az a leegyszerűsítő szemlélet, amely pusztán az ágencia hiányának tudja be immobilitásukat, nem állja meg a helyét.

Kulcsszavak: lakóhelyi (im)mobilitás, falukutatás, szelektív migráció, aprófalvak

Irodalom

- Franquesa, J. (2011). "We've Lost Our Bearings": Place, Tourism, and the Limits of the 'Mobility Turn.' *Antipode*, 43(4). <https://doi.org/10.1111/j.1467-8330.2010.00789.x>
- Hannam, K., Sheller, M., & Urry, J. (2006). Editorial: Mobilities, Immobilities and Moorings. *Mobilities*, 1(1). <https://doi.org/10.1080/17450100500489189>
- Jónsson, G. (2011). Non-Migrant, Sedentary, Immobile, or 'Left Behind'? Reflections on the Absence of Migration. *The IMI Working Papers Series*, no. April.
- Mata-Codesal, D. (2015). Ways of Staying Put in Ecuador: Social and Embodied Experiences of Mobility–Immobility Interactions. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 41(14). <https://doi.org/10.1080/1369183X.2015.1053850>
- Silva, A. V. da. (2024). Beyond the American Dream: Unveiling the Complexity of Young People's (Im)Mobility in Governador Valadares, Brazil. *Mobilities*. <https://doi.org/10.1080/17450101.2024.2393333>

A közlekedési életminőség néhány kérdése

Some Aspects of Transportation Quality of Life

FEKETÉNÉ DR. BENKÓ KATALIN¹ – SZABÓ LAJOS²

¹Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Gazdaság- és Regionális Tudományi Doktori Iskola

²Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdasági Intézet

Az életminőség fogalmát legáltalánosabban az egészség, a gazdaság, a környezet, társadalmi kapcsolatok felől közelítik a kutatások. Először az Európai Unió szabályrendszerében jelent meg a közlekedési szegénység fogalma a Szociális és Klímaalap rendeletben, azonban egyértelmű és kiforrott definícióját még nem alkotta meg.

Az életminőséget hagyományosan két csoportra szokták osztani: szegények és gazdagok, vagyis jólétben lévők. A modern kutatások több tudományterületet is érintve rávilágítottak arra, hogy a gazdasági növekedés nem feltétlenül jár együtt a társadalmi szintű elégedettséggel, boldogsággal. Az Easterlin-paradoxon rávilágít arra, hogy a gazdaságpolitika célkitűzései között nem elegendő csak a GDP növelésére koncentrálni. A jólét átfogóbb dimenzióinak – például a társadalmi egyenlőség, környezeti fenntarthatóság és mentális egészség – figyelembevétele is szükséges. A jólét azonban elsősorban objektív, a jóllét szubjektív alapú megközelítéssel írható le. A Stiglitz-Sen-Fitoussi Bizottság 2008-as tanulmánya világított rá először, hogy a jólét nem feltétlenül kedvező a fenntarthatóság szempontjából, és a jóllét sem teljes mértékben függ attól.

Az emberiség mindennapjainak része a közlekedés, amely során a különböző szükségleteit tudja kielégíteni. A közszolgáltatásokhoz és az egyéni közlekedéshez való hozzáférés eltérő lehetőségei meghatározzák a lakosság életminőségét, amelyeket empirikus módszerekkel is meg lehet közelíteni, amely jelen kutatás feladata is.

Kulcsszavak: közlekedési életminőség, közlekedési szegénység, közlekedési jóllét, Easterlin-paradoxon, Szociális- és Klímaalap

Irodalom

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/955 rendelete (2023. május 10.) a Szociális Klímaalap létrehozásáról és az (EU) 2021/1060 rendelet módosításáról

Stieglich, et al. (2008). *Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress*. Letöltve 2024. 11. 28.

[Report of the Commission on the measurement of economic performance et social progress](#)

A szimbolikus táj átalakulása és a multikulturális örökség Kolozsváron

The Transformation of the Symbolic Landscape and Multicultural Heritage in
Kolozsvár

ORSÓS GYÖRGY

Pécsi Tudományegyetem, Földtudományi Doktori Iskola

Kolozsvár napjainkra egy „nyugatos”, multikulturális örökségére büszke, modernizálódó városként tűnik fel, amit többek között a politikai diskurzusok, turisztikai imázsteremtés és a városi dizájn eszközeivel ért el. Mindez az évszázados múltra visszatekintő nemzetiesítő, homogenizáló tendenciákkal összevetve több kérdést is felvet. Milyen változások motiválták az imázs átalakulását? Milyen következményei vannak mindennek a helyi társadalomra és a lokális tudatra? Megfogalmazható-e ebből a példából valamilyen általánosabb érvényű gyakorlati példa? Előadásom első részében egy történeti elemzés segítségével ismertetem ezt a folyamatot, amelyben a szimbolikus térformálásra (emlékművek, szimbolikus események, térelnevezések), illetve turisztikai forrásokra fókuszálok. *Ezáltal kirajzolódik a magyar majd román nemzetépítés, a román nemzeti kommunizmus, Gheorghe Funar etnonacionalista szimbolikus politikája, majd napjainkban is meghatározó szimbolikus táj.* Az így kirajzolódó liberalizálódó, multikulturális(abb) szimbolikus tájkép lehetséges strukturális magyarázatait Románia 2000-es éveket követő politikai és gazdaságföldrajzi átalakulásában keresem. Ezek közül elsősorban város polgármesterének, a liberális politikus, Emil Boc országos politikai ambícióit, illetve a külföldi tőke vonzásában az „európaiság” hangsúlyozását azonosítom. Végül a multikulturális városok és az örökségesítés, mint az imázst meghatározó tényező potenciális kapcsolatáról beszélek.

Kulcsszavak: szimbolikus táj, városimázs, Kolozsvár, örökségesítés, multikulturalizmus

Irodalom

Cocheci, V., & Mitrea, A. (2018). Youthification in the Metropolitan Area of Cluj. *Urbanism. Arhitectură. Construcții*, 9(2), 121–130.

Cosgrove, D. E. (1998). *Social formation and symbolic landscape*. University of Wisconsin Press.

Erőss, Á., Tátrai, P., & Holányi, Á. (2022). Toponymic politics and the role of heritagisation in multiethnic cities in Romania. *International Journal of Heritage Studies*, 28(6), 763–777. <https://doi.org/10.1080/13527258.2022.2076719>

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye agráriumának értékelése, empirikus kutatási eredményekre alapozva – Gyengeségek, SWOT-analízis alapján

Evaluation of Agriculture in Szabolcs-Szatmár-Bereg County Based on Empirical Research Results – Weaknesses Identified Through SWOT Analysis

TAKÁCS ISTVÁN¹ – SZVERLE SZANDRA²

¹Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola

¹Tokaj-Hegyalja Egyetem, Lorántffy Intézet

²Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Szociológia és Társadalompolitika Doktori Program

A közeg, ahol a gyermek él, meghatároz egyfajta életutat, a településszerkezet, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés pedig szerepet játszhat abban, hogyan alakul a társadalmi mobilitás. Kutatásom a Dél-Alföldi régióban készült, N=33 család bevonásával, akiknek gyerekei veszélyeztetettek a korai iskolaelhagyással, és ezekben a családokban már van iskolaelhagyással érintett személy is. A régió sajátos demográfiai és gazdasági jellemzői, mint a kisebb települések koncentrált jelenléte, a munkaerőpiaci lehetőségek hiánya és az oktatási infrastruktúra alacsony színvonala, mind közvetlen hatással vannak a fiatalok tanulási motivációjára. A helyi településszerkezet és a közlekedési infrastruktúra, az iskolák közötti távolságok és a szolgáltatások elérhetősége, tovább növelheti a fiatalok számára az oktatáshoz való hozzáférés nehézségeit. Az urbanizációs folyamatok és a regionális fejlődés jelentős hatással van az iskolaelhagyásra. A Dél-Alföldi régióban tapasztalható alacsony urbanizációs szint, valamint a városok és falvak közötti gazdasági és társadalmi különbségek mind hozzájárulnak a társadalmi mobilitás korlátozottságához. Az urbanizáció hatásai, például a városok munkaerőpiaci lehetőségei és jobb oktatási lehetőségei, tovább erősíthetik a vidéki területek elmaradottságát, ezzel is növelve az iskolaelhagyás és a társadalmi leszakadás folyamatát.

Kulcsszavak: korai iskolaelhagyás, településszerkezet, társadalmi mobilitás, közszolgáltatások

Irodalom

Parr, A. K., & Bonitz, V. S. (2015). Role of family background, student behaviors, and school-related beliefs in predicting high school dropout. *The Journal of Educational Research*, 108(6), 504–514.

Rumberger, R. W. (1995). Dropping out of middle school: A multilevel analysis of students and schools. *American Educational Research Journal*, 32(3), 583–625.

Az élhetőség dimenziói: Települési és országos nézőpontok lakossági szemszögből, kvalitatív megközelítésben

The Dimensions of Livability: Municipal and National Perspectives from the Residents' Point of View, A Qualitative Approach

ZSIGÓ ZSANETT¹ – KOLLÁR DÁVID²

¹Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola, Geopolitika és Fenntartható Fejlődés Doktori Program

²Metropolitan Egyetem, Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Az élhetőségi diskurzus elsőként az 1950-es években indult meg a szakértők körében, majd az 1980-as években a fenntarthatósággal kapcsolatos aggodalmak jelentősen előtérbe helyezték az élhetőség kérdéseit is (Kashef 2016, Ahmed et al. 2019). Manapság az élhetőség mérésével a kutatók mellett számos nemzetközi szervezet is foglalkozik, azonban megkérdőjelezhető az a gyakorlat, hogy egyetlen élhetőségi indexet alkalmaznak európai- és globális szinten egyaránt, amely elfedi a különböző régiók, nemzetek sokféleségét, emellett pedig hiányzik a lakossági percepciók megjelenése is – nem tudjuk, hogy a lakosság számára valójában mit jelent az élhetőség. Kutatásunkban arra voltunk kíváncsiak, hogy vajon a magyar lakosság szerint mit jelent az, ha egy település vagy egy ország élhető, s hogy a hazai lakosság milyen élhetőségi dimenziókat azonosít. A kutatásban összesen 6 db, 6 fő személyes részvételével megvalósuló fókuszcsoportos interjút készítettünk Magyarország több pontján (Budapest és agglomerációja, Szombathely és agglomerációja, Nyíregyháza és agglomerációja). Eredményeink alapján az országos élhetőség legfőbb aspektusai az oktatás, az egészségügy és a közlekedés, azonban települési szinten olyan tényezők is előtérbe kerülnek, mint a nyugalom, a közbiztonság, a helyi közösség és az összetartás.

Kulcsszavak: élhetőség, életminőség, lakossági percepciók, fókuszcsoport

Irodalom

- Kashef, M. (2016). Urban livability across disciplinary and professional boundaries. *Frontiers of Architectural Research*, 5(2), 239–253. <https://doi.org/10.1016/j.foar.2016.03.003>
- Ahmed, N. O., El-Halafawy, A. M., & Amin, A. M. (2019). A Critical Review of Urban Liveability. *European Journal of Sustainable Development*, 8(1), 165–182. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2019.v8n1p165>

A participatív várostervezés háttérének tudományometriai megalapozása

The Scientometric Foundation of Participatory Urban Planning

DONGÓ TAMÁS

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Informatikai Tudományok Doktori Iskola

A jelen tanulmány a participatív várostervezés tudományos diskurzusa alapjainak bibliometrikus elemzését tűzi ki célul. A kutatás az urbanisztika multidiszciplináris keretén belül vizsgálja a participatív tervezés elhelyezkedését, valamint összefüggőtudományterületekkel való kapcsolatait. Léteznek kutatások, melyek az urbanisztika egyes alterületeit vizsgálják különböző bibliometriaival módszerekkel, és a várostudományokat egészében lefedő vizsgálat is készült (Sharifi et al., 2023), ugyanakkor kifejezetten a közösségi tervezés témakörét még nem elemezték ilyen módszerrel. A kutatás elsődleges célja a participatív várostervezés komplexitásának és kontextusának bemutatása, valamint a területre jellemző különböző mintázatok feltárása. Ehhez a Web Of Science publikációs adattárból származó, a meghatározott témával kapcsolatba hozható publikációkból készült adatbázis. Az adatok elemzése és vizualizációja a VOS Viewer nevű szoftverrel (van Eck & Waltman, 2017) készül. A terminus együtt előfordulás, a társítolás és a bibliográfiai kapcsolatok elemzésével lehetőség nyílik a tudományterület struktúrájának mélyebb felfedezésére, kulcsszerzők és -témák megismerésére, új vagy alulkutatott, ám magas jelentőségű területek kijelölésére.

Kulcsszavak: várostanulmányok, várostervezés, participatív várostervezés, tudománymetria, bibliometriaival elemzés

Irodalom

- Sharifi, A., Khavarian-Garmsir, A. R., Allam, Z., & Asadzadeh, A. (2023). Progress and prospects in planning: A bibliometric review of literature in Urban Studies and Regional and Urban Planning, 1956–2022. *Progress in Planning*, 173, 100740. <https://doi.org/10.1016/J.PROGRESS.2023.100740>
- van Eck, N. J., & Waltman, L. (2017). Citation-based clustering of publications using CitNetExplorer and VOSviewer. *Scientometrics*, 111, 1053–1070. <https://doi.org/10.1007/s11192-017-2300-7>

3.2. Köz-tér

Urban Space

Mozgáselemzés budapesti játszótereken

Motion Analysis in Budapest Playgrounds

TAPASZTÓ LEJLA – EPLÉNYI ANNA VIVIEN

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti és Tájökológiai Doktori Iskola

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti, Településtervezési és
Díszkertészeti Intézet, Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Manapság a gyermekek egyre több időt töltenek ülő pozícióban, mely egymozgásszegény életmódot alapoz meg. A mozgásélmény megteremtése elindíthat egy folyamatot, amelyben a fiatalok életmód szintjén beépítik a mozgást a mindennapjaikba, ezáltal nagyobb esély van arra, hogy mozgékony felnőttekké váljanak, egészségesebb életet éljenek a jövőben. Jelen tanulmány célja az volt, hogy három eltérő stílusú budapesti játszótéresetében bemutassa, rangsorolja a játszóeszközöket a használatuk során produkáltmozdulatok változatossága alapján, illetve mindezt összevesse a korosztályos igényekkel és kategorizálja az eszközöket játéktípusok szerint. Az első lépés a korosztályos igényekvizsgálata, játéktípusok csoportosítása, valamint a kiválasztott három játszótéreszközkészletének bemutatása volt. A játszóeszközökre ezt követően igelisták készültek, továbbá csoportosításra kerültek célkorosztály és játéktípusok alapján. Végül a mozgáselemzés kimutatta, hogy a különböző korban lévő gyermekeket irányzó játszótéreszközök milyen mozdulatokat váltottak ki használóiból, melyik testrész dominált használatuk során, valamint a játszóeszközök milyen játéktípust képviseltek. A tanulmány eredményeként látható, hogy a legkisebb gyermekek számára jóval kevesebb lehetőség nyílik az egyensúly, valamint a mozgáskoordináció fejlesztésére a játszóeszközök típusai, azok korosztályosbesorolásai miatt.

Kulcsszavak: játszótér, mozgás, korosztályok, játéktípusok.

Irodalom

- Amirshoev, S. A., & Güneş, S. (2023). Examination of the Relationship between Existing Playground Designs and Children's Fundamental Movement Skills. *European Journal of Science and Technology*, (49), 25–33. <https://doi.org/10.31590/ejosat.1264919>
- Cetken-Aktas, S., & Sevimli-Celik, S. (2022). Play Preferences of Preschoolers According to the Design of Outdoor Play Areas. *Early Childhood Education Journal*, (51), 955–970. <https://doi.org/10.1007/s10643-022-01358-7>
- Olsen, H., & Kennedy, E. (2018). Report for National Study of Public Playground Equipment and Surfacing: FY -17. U.S. Consumer Product Safety Commission. Letöltve https://www.cpsc.gov/s3fspublic/UNI_NPPS_for_CPSC__Final_Report_10.31.19_Redacted1.pdf

Mikro urbanizáció: városi mintaadás kistelepülési helyzetekben Pest megyében

Micro-Urbanization: Urban Patterning in Small Settlements in Pest County

DORMÁN MIKLÓS

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építőművészeti Doktori Iskola

Napjainkban az urbánus gondolkodás már a kistelepüléseket is érinti. Ahogy növekszik a lakosság, illetve fiatalodik a populáció, úgy bővül az infrastruktúra, amelyek térbeli sűrűsödése átrendezi a meglévő köztereket, városi mintázatok jelennek meg a településeken. A kutatás olyan Budapest agglomerációján túl elhelyezkedő kistelepülések számára keres útmutatást, ahol megjelenik a fővárosból kitelepülő fiatal családos lakosság, de a fővárosba történő ingázás már nem jellemző a nagyobb távolság miatt. Ebből következik, hogy itt már nem alvóváros szerepet tölt be az élőhely, tehát a közterek használatára felmerül az igény. A kutatás három súlyponti kérdése: Mikor viselkedik a köztér közösségi térként? Kik teszik azzá? Mijelenti a mintaadást az urbanizálódó kistelepüléseken? Az értekezés a kistelepülések központi tereire fókuszál, melyeken egyrészt időben visszatekintve keresi a választ a közösségi felhasználás módjára, másrészt a jelenkor városi mintaadásának lehetőségeit és veszélyeit méri fel, harmadrészt a lakosság részvételét monitorozza, miként jöhet létre konstruktív participáció. A vizsgálat eredményéből egy olyan tanulmány létrehozása a cél, ami segítséget nyújt a kistelepülések közösségi tereinek minőségi alakításához, illetve a lakosság alapvető életminőségét színvonalasabbá, közösségi életét ellenállóbbá teheti.

Kulcsszavak: közösségi tér, sűrűsödés kistelepülésen, urbánus térfoglalás, funkció átírás, mintázatok

Irodalom

Düll, A. (2009). *A környezetpszichológia alapkérdései – Helyek, tárgyak, viselkedés.* L'Harmattan Kiadó.

Horváth, G. G. (Ed.). (2022). *Ellenszélben - A településpolitika és a falvak a kommunista diktatúra évtizedeiben.* Nemeti Emlékezet Bizottsága.

Kärholm, M. (2007). The Materiality of Territorial Production: A Conceptual Discussion of Territoriality, Materiality, and the Everyday Life of Public Space. *Space and Culture*, 10(4), 437–452. SAGE Publications Inc.

Erdélyi közparkok funkcionális és településszerkezeti változásai

Functional and Settlement-Structural Changes in Public Parks in Transylvania

KOMES DÁNIEL – FEKETE ALBERT

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti, Településtervezési és
Díszkertészeti Intézet

A közparkok létesítése Nyugat-Európában már a 18. században megkezdődött, reagálva az ipar fejlődésére, a növekvő városi népességre és az egyre romló közegészségügyi állapotokra. A kelet-európai – és főként erdélyi – közparkok azonban közel sem rendelkeznek olyan gazdag szakirodalommal, mint a nyugat-európaiak, holott ezek is már évszázados múlttal rendelkeznek. A 20. század viharai és a megalomániás városfejlesztések egyértelműen hatást gyakoroltak a parkok belső elrendezésére és városszerkezetben elfoglalt helyére, funkciójára. A kutatás célja a városi közparkok szerepkörének változását vizsgálni erdélyi viszonylatban, létesítésüktől napjainkig, három város - Kolozsvár, Marosvásárhely és Szászrégen – történeti közparkjainak mintáján. A szerepkörök feltárása és elemzése történeti térképek felkutatásával és fedvényezésével, archív írott források, ábrázolások és kortárs városfejlesztési dokumentációk feldolgozásával készült. Az eredmények az egyes helyszíneken különböző típusú fejlődést mutatnak, amelyek különböző kortárs hasznosításhoz vezetnek. Ezek szoros összefüggésben vannak az adott városok méreteivel, Erdély társadalmi, kulturális és gazdasági életében betöltött szerepével. Az eredmények rávilágítanak a vizsgált közparkok esztétikai, társadalmi és település-ökológiai értékeire és hiányosságaira, amelyek a jövőbeli megújítások alapjait képezhetik.

Kulcsszavak: történeti közpark, Erdély, funkcióváltás, tájépítészet, városfejlesztés

Irodalom

- Milea, A. (2018). The Beginnings of Transylvanian Public Urban Parks. *Transylvania Nostra*, (1), 50–51.
- Fekete, A. (2004). *Kolozsvári kertek*. Művelődés Műhely.
- Magyar, E. (2008). *Társalkodási kertek, promenádok, mulató- és népkertek* [Doctoral dissertation]. Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsész tudományi Kar.
- Van den Toorn, M. (2014). A városi parkok jövője Európában; a tájépítészet szerepe a tervezésben és a kutatásban. *4D Tájépítészeti és Kertművészeti Folyóirat*, (33), 2–19.
- Konijnendijk, C. C., Annerstedt, M., Nielsen, A. B., & Marutharveeran, S. (2013). Benefits of urban parks – A systematic review. *Researchgate.com*.
https://www.researchgate.net/publication/267330243_Benefits_of_Urban_Parks_A_systematic_review_-_A_Report_for_IFPRA Letöltve: 2024, November 12].

Az Északmagyarországi Tervező Vállalat (ÉSZAKTERV) hatása a régió építészetére a vállalati kiadványok tükrében

The Impact of the North Hungarian Planning Company (ÉSZAKTERV) on the Region's Architecture Through Corporate Publications

PIRITY ÁDÁM

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Csonka Pál Doktori Iskola

Kreatív Magyar Mérnök Kft.

Észak-Magyarország építészetét nagy mértékben meghatározta az Északmagyarországi Tervező Vállalat (ÉSZAKTERV) tervezési tevékenysége a második világháborút követően. A régió központja Miskolc volt, amelyet az államszocializmus ideje alatt az ország 2. városává szeretne volna fejleszteni az akkori országos vezetés. Ezt a célt részben a meglévő gazdasági potenciálra építkezve, részben ideológiai alapon történő iparfejlesztéssel kívánták elérni. Ez nagy terhet helyezett az ÉSZAKTERV-re, amely egy regionális tervező vállalathoz mérten is rengeteg innovatív építészeti és mérnöki megoldással és kísérlettel igyekezett megoldani az adott korszak felmerülő kihívásait. A kutatás során eddig esettanulmányok felhasználásával került bemutatásra egy-egy fontosabb munka, amely nagy hatást gyakorolt a régió vagy az ország építészetére. □□

Az előadás célja a miskolci ÉSZAKTERV építészeti, városépítészeti tevékenységének szélesebb körű bemutatása különböző, vállalati kiadványok elemzésén keresztül. Ez a kutatómódszer lehetőséget biztosít arra, hogy kiderüljön, hogy a vállalat és annak vezetése hogyan határozta meg a saját szakmai, építészeti prioritásait egy adott korszakban és ez hogyan viszonyult az államszocializmus építészeti célkitűzéseivel.

Kulcsszavak: városépítészet, Észak-Magyarország, Miskolc, regionális, reprezentáció, sajtó

Irodalom

Pirity, Á., & Kissfazekas, K. (2023). Tipizált térrendszerű és szerkezetű, aulás általános iskolák Magyarországon az államszocializmus idején. *Építés-Építészettudomány*, 51(1-2), 77–95. <https://doi.org/10.1556/096.2023.00092>

Pirity, Á., & Kissfazekas, K. (2023). The first community housing model constructed in Hungary - the collective house in Miskolc. *Spatium*, 49(1), 10–19. <https://doi.org/10.2298/SPAT230417008P>

Népi virágoskertjeink

Our Traditional Flower Gardens

BENKŐ ANNA

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti és Tájökológiai Doktori Iskola

A népi virágoskert a magyar kultúra egy eddig kevésbé kutatott eleme. Vizsgálatuk örökségvédelmi és településökológiai szempontból is jelentős. Kutatásomban áttekintem a népi virágoskertek történeti fejlődését, meghatározva az egyes korszakok időbeli kereteit, legfontosabb jellemzőit. A parasztkertek virágkorának kertjeit a néprajztudomány és a tájépítészet eszközeivel elemezve kísérletet teszek a kertek táji alapú rendszerezésére, tipizálására, meghatározva a legfontosabb karakternövényeket, kertrendezési elveket, összevetve a későbbi korok hagyományaival, napjainkig. A csoportosítás egyfelől a népi kerteket meghatározó, alakító tényezők (úgy mint jellemző telekstruktúra, néphagyományok, népi vallásosság, környező vásárok hatása, stb.) vizsgálatával, másfelől a néprajzi tájakon végzett felmérések, adatgyűjtések strukturálásával, kiegészítésével határozható meg. A paraszti bölcsesség és az évszázados termesztési gyakorlat nagy díszítő értékű, viszonylag kis fenntartási igényű fajokat, fajtákat, jellegzetes növényegyütteseket szelektált ki a népi virágoskertekben, melyek az adott terület körülményeihez jól alkalmazkodtak. Az egyes tájakon beazonosított taxonok kortárs alkalmazása a hagyományörzés mellett hatással lehet a terület identitásának erősítésére, hozzájárulhat a biológiai sokféleség növeléséhez, az ökológiai stabilitás elősegítéséhez.

Kulcsszavak: népi, virágoskert, parasztkert, örökségvédelem, településökológia

Irodalom

Csoma, Z. (2015). *Paraszti virágkultúra Magyarországon*.

Péntek, J., & Szabó, T. A. (1980). *Kerti virágok és dísznövények Kalotaszegen*.

Holló, L. (1981). *Népi növény- és kertkultúra*.

3.3. Városi-térségi gazdaság

Urban and regional economy

A központrendszer átalakulása Budapest elővárosi zónájában 1950 és 2020 között

The Transformation of the Central Place System in the Suburban Zone of Budapest Between 1950 and 2020

LOSONCZY ANNA KORNÉLIA

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Urbanisztika Tanszék

A kutatás a központok rendszerének átalakulását vizsgálja Budapest külső kerületeinek - hivatalosnevén az elővárosi zónának - a térségében, amely a majd' 75 évvel ezelőtti bekebelezése óta egyfajta belső periferiaként létezik a főváros területén belül. Az idótáv Nagy-Budapest létrehozásától napjainkig terjed, azon belül pedig két időszakra, az államszocializmusra (1950-1990) és a postszocialista kapitalizmusra (1990-2020) bomlik. A kutatás abból az előfeltevésből indul ki, hogy elsősorban a központrendszer változásainak vizsgálatán keresztül lehet feltárni a budapesti agglomerációs léptékben mellőzött térség városműködési problémáinak okait, és leginkább akülönbözö szinteken elhelyezkedö központok fejlesztésén keresztül lehet ezekre megoldást találni. Az idösoros, összehasonlító elemzésen alapuló kutatás célja a központrendszert érö módosítóhatások feltárása, amelyek meroben eltero fejlődési pályákra allítottak a központokat. [1] A kutatásrésze Budapest hatályos központfejlesztési tervének összevetése a szomszédos közép-kelet-európai szerkezeti tervekkel.

Kulcsszavak: Budapest, elővárosi zóna, központ, településfejlesztés, várospolitiká.

Irodalom

- Losonczy, A. K., Orbán, A., & Benkö, M. (2022). Contemporary Decentralized Development of a Centrally Planned Metropolis: The Case of Budapest. *Urban Planning*, 7(3), 144-158. <https://doi.org/10.17645/up.v7i3.5426>
- Losonczy, A. K., Orbán, A., & Benkó, M. (2023). Öt kelet-közép-európai főváros központrendszerének összevetése fejlesztési terveik alapján. *Földrajzi Közlemények*, 147(3), 298-314. <https://doi.org/10.32643/fk.147.3.5>

Emberközpontú fenntartható stratégiák okos városokkal

Human-Centered Sustainable Strategies for Smart Cities

GYULAI TAMÁS

Széchenyi István Egyetem,
Pannon Gazdasági Hálózat Egyesület,
Dél-Alföldi Regionális Innovációs Ügynökség Közhasznú Egyesület

Az Európai Green Deal („zöld megállapodás”) kiegészítette az intelligens szakosodásstratégiát (smart specialisation strategy, S3) a fenntarthatósággal (sustainable smart specialisation strategy, S4). Ennek megvalósításában Európában a régiók mellett egyreinkább szerepet kapnak a városok és közösségeik is. Kutatási munkám ezért európaiszakpolitikai irányelvek magyarországi megvalósításának vizsgálatára irányulttervdokumentumok összehasonlításával és helyszíni adatgyűjtéssel interjúk keretében. Az Intelligent Cities Challenge keretében dolgozó európai városok terveinek alapján azt vizsgáltam meg, hogy az intelligens szakosodáshoz hogyan kapcsolódhat az okos városkonceptió és esettanulmányként Szombathely példáját dolgoztam fel. Ennek alapján javaslatot készítettem a Területi Innovációs Platformok működésének továbbfejlesztésére, ami Szeged és Temesvár együttműködésével már előkészítési fázisban van helyi klaszterek részvételével. Az iparfejlesztés európai koncepciója az Ipar 5.0, amely – hasonlóan az okos városhoz – emberközpontú megközelítést jelent, ugyanakkor a fenntarthatóság és reziliencia is afókuszban van. A városfejlesztési megoldások mellett ezért képzési szolgáltatásra és ökoszisztéma-fejlesztésre is azonosítottam jó gyakorlatokat. Kutatásom eredményei így hozzájárulást adhatnak fenntartható és reziliens stratégiák kidolgozásához és megvalósításához városi szinten, amihez európai szakmai háttérrel adhat az „Innovation for place based transformation” kezdeményezés.

Kulcsszavak: intelligens szakosodás, ember-központúság, fenntarthatóság, okos város, területi innováció.

Irodalom

Területi tervezés az érintettek bevonásának új eszközeivel. (2022). *Comitatus*:

Önkormányzati Szemle, 32, Különszám, 82-90.

Obádovics, Cs., Resperger, R., Széles, Zs., & Tóth, B. I. (Eds.). (2024). Okos és fenntartható városfejlesztés felelősségteljes digitális innovációval. In *Fenntarthatósági átmenet: Kihívások és innovatív megoldások - Nemzetközi tudományos konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából* (pp. 518-534). Sopron, Magyarország: Soproni Egyetem Kiadó.

Upskilling SME Workforce by Learning Factories. (2023). *13th Conference on Learning Factories (CLF 2023)*.

<https://m2.mtmt.hu/gui2/?mode=browse¶ms=publication;34044939>

Regional innovation ecosystem, urban development, Industry 5.0: Learning factory as an enabler. (2024). In *Abstracts - 14th World Congress of the RSAI: Sustainable Regional Economic Growth: Global Challenges and New Regional Development Trajectories*.

<https://m2.mtmt.hu/gui2/?mode=browse¶ms=publication;34780309>

Győr és a közepes fejlettség csapdája

Győr and the Trap of Intermediate Development

PORHAJAS GÁBOR LÁSZLÓ

Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola

Győr és a térségének rendkívül gyors és radikális gazdasági, térszerkezeti és társadalmiátalakulását kívánom bemutatni egy olyan szélesebb perspektíván keresztül, ahol vizsgálatom célterülete a győri agglomeráció, valamint a Csallóköz kiegészülve Pozsony városával. Győr-Moson-Sopron megye és Győr városa hazánk uniós és schengeni integrációjának a legfőbb nyertese, gazdasági térszerkezete és a munkaerőpiaci áramlások a schengeniintegrációt követően teljesen átalakultak a térségben, kihasználva a rendkívül fejlettinfrastrukturális környezetet ld. M1-es autópálya, 1-es vasútvonal stb. Ennek ellenére a város és térsége másodlagos szerepet tölt be a Bécs-Pozsony-Győr-Budapest metropolisz térségben és a policentrikus várostérség periféria területévé kezd válni. Kutatásomban arra kívánok választ adni, hogy Győr miért nem képes a Csallóköz és annak többségi magyar lakossága által nyújtotta szinergiákat beépíteni és a vármegye és a Csallóköz térsége közöttiegyüttműködés miatt kezdetleges közel 20 éve azután is, hogy a határok megszűntek Magyarország és a Szlovák Köztársaság között. Kutatásom alapját a több tucat félig strukturált módszertannal készült interjúk adják, amit 2020 óta készítettem a térségönkormányzatainak politikai és szakmai vezetőivel (Kiss-Porhajás 2024), valamint a témaszemponjtjából kiemelten releváns korábbi pozsonyi politikai vezetőkkel. Kutatásomban kiemelten is foglalkozom a határon átnyúló mobilitással, mert ez az a legfőbb kulcsterület(Jóna 2013, Hardi-Lampl 2008), amelynek alacsony infrastrukturális fejlettsége és a közforgalmú közlekedés nagyon alacsony kínálata drámai mértékben meghatároz.

Kulcsszavak: Győr, mobilitás, Szlovák Köztársaság, policentrizmus, metropolisz

Irodalom

- Jóna, L. (2013). A Centrope régió közlekedésfejlesztési kihívásai és lehetőségei Győr-Moson-Sopron és Vas megye számára. In J. Rechnitzer, E. Somlyódyne Pfeil, & G. Kovács (Eds.), *A hely szelleme – a területi fejlesztések lokális dimenziói* (pp. 256-271). Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola.
- Hardi, T., & Lampl, Zs. (2008). Határon átnyúló ingázás a szlovák–magyar határtérségben. *Tér és Társadalom*, 22(3), 63-80.
- Kiss, B. A., & Porhajás, G. L. (2024). Az önkormányzati feladatellátás kihívásai Magyarország eltérő adottságú agglomerációs térségeiben. *Tér és Társadalom*, 38(3), 95-117.

Települési verseny a humán tőkéért – A középvárosok potenciálja a fiatal, kreatív osztály vonzására, mint a policentrikus fejlődés lehetséges esélye Magyarországon

Urban Competition for Human Capital: The Potential of Medium-Sized Cities to Attract the Young, Creative Class as a Possible Opportunity for Polycentric Development in Hungary

VARGA VIRÁG

Budapesti Corvinus Egyetem, Fenntartható Fejlődés Intézet, Gazdaságföldrajz és Városfejlesztés Tanszék

Az előadás a területi fejlődés tágabb témakörén belül a középvárosok fejlődési potenciáljával foglalkozik, választ keresve arra a kérdésre, hogy e városok mennyiben lehetnek képesek a napjainkra felértékelődött humán tényező szempontjából vonzóvá válni, ezáltal elősegítve a többközpotú fejlődést. A kutatás fókuszja a humán tőke által támasztott, a lakóhelyválasztási preferenciák bázisán kirajzolódó kereslet, és a preferenciák reciprok oldalaként leírható, városi vonzerőként is aposztrofálható, a városok nyújtotta szolgáltatás és infrastruktúra-kínálat metszetének megtalálása. Mindezekben belül, a kutatás a kreatív fiatalok vonzása szempontjából legnagyobb potenciált hordozó középvárosokkal foglalkozik hármas léptékeben: az ország egészének szintjén középvárosi tipológiát alkotva, részletesebben a Budapest körüli csapágyvárosoknak nevezett középvárosi gyűrű városainak elemzésével, végül az agglomeráció térségében a központrendszer elemzésével. A vizsgálat kvalitatív és kvantitatív módszerek kombinációját alkalmazta: szakirodalmi elemzés és longitudinális fókuszcsoportos kutatás azonosította azokat a kulcsfontosságú dimenziókat, amelyek meghatározzák a városok humántőke-vonzó képességét (keresleti oldal), majd klaszteranalízis segítségével tipizálta a hazai középvárosokat a kreatív humán tőke vonzerős potenciáljuk alapján (kínálati oldal). Figyelmet kapott továbbá a COVID-19 világjárvány hatásának elemzése, amely életmód- és preferenciaváltozásokat eredményezett a lakóhelyválasztási döntések terén. Az eredmények alapján a legfontosabb tényezők közé sorolható a városok által biztosított alpinfrastruktúra, a szolgáltatások elérhetősége, az oktatási kínálat, a természetes és épített környezet, valamint a helyi közösségek és identitás szerepe. A kutatás rámutatott arra, hogy a középvárosok megfelelő fejlesztési stratégiákkal képesek lehetnek a fiatal, kreatív munkaerő megtartására, különösen a tudásalapú iparágak előmozdításával. A kutatás hozzájárult a középvárosok klaszteres vizsgálati módszertanának fejlesztéséhez, valamint olyan irányelvek megfogalmazásához, amelyek elősegíthetik a hazai városok fenntartható és versenyképes fejlődését.

Kulcsszavak: Policentrikus területi fejlődés, Magyar középvárosok, Kreatív gazdaság, Versenyképesség, Lakóhelyválasztási preferenciák

Irodalom

- Egedy, T. (2021). A kreatív gazdaság városföldrajza a budapesti agglomeráció példáján. Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont.
- Glaeser, E. (2011). Triumph of the City: How our greatest invention makes us richer, smarter, greener, healthier, and happier. Penguin Books.

A városfejlődés sajátosságai különböző történeti korszakokban, Tatabánya példáján

The Characteristics of Urban Development in Different Historical Periods: The
Case of Tatabánya

ZÁCH DÁNIEL

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Földrajz- és Földtudományi Intézet, Társadalom- és
Gazdaságföldrajzi Tanszék

Az egykori szocialista táboron belüli városfejlődés sajátos képződményei a szocialista (ipar)városok. Magyarországon is kijelölhető egy nagyjából tucatnyi településből álló csoport, melynek képviselőit a hazai szerzők a szocialista városok közé sorolják (Beluszky P. 2003, Germuska P. 2004, Szirmai V. 2013). Előadásomban e sajátos várostípus legnépesebb hazai képviselője, Tatabánya példáján mutatom be a településfejlődés legfőbb sajátosságait, mozgatórugóit, a szénbányászat megindulásától egészen napjainkig. Az áttekintés fókuszában annak vizsgálata áll, melyek voltak a legfőbb célok, kihívások, és az ezekre adott válaszok a városfejlődés három, markánsan elkülönülő periódusában (I. eredeti, „klasszikus” iparosodás korszaka; II. szocialista korszak; III. posztoszocialista korszak), és ezek milyen nyomot hagytak, hogyan képeződtek le a település épített és természeti környezetében, társadalmában és gazdaságában. Tatabánya fejlődésének történeti áttekintésében fontos szerephez jutnak a hely- és ipartörténeti munkák, míg a jelenlegi állapot feltárásához jól használhatóak az aktuális településfejlesztési dokumentumok. Ezeken felül építhetek alap- és mesterképzésen írt szakdolgozataim, valamint jelenlegi doktori kutatásom empirikus eredményeire is.

Kulcsszavak: Tatabánya, szocialista város, iparváros, várostörténet, városföldrajz

Irodalom

Beluszky, P. (2003). *Magyarország településföldrajza. Általános rész.* Dialóg Campus Kiadó.

Germuska, P. (2004). *Indusztria bővületében. Fejlesztéspolitika és a szocialista városok.* 1956-os Intézet.

Szirmai, V. (Ed.). (2013). *Csinált városok a XXI. század elején. Egy „új” városfejlődési út ígérete.* MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Szociológiai Intézet.

Gondolatok a sport és rekreáció funkcionális szerepéről és hatásairól egy kisváros vonatkozásában

Thoughts on the Functional Role and Impacts of Sports and Recreation in the Context of a Small Town

CSIZMADIA TÍMEA

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Gazdaság- és Regionális Tudományok Doktori Iskola

A szakirodalomból ismert, hogy az ember elégedettsége, teljesítménye szoros összefüggést mutat a motiváltság szintjével (Kiss-Szabó, 2004). Előadásom célja annak bemutatása, hogy a sport és a rekreáció kiváló terepe tud lenni a közösségi kohézió megalapozásának, építésének, ugyanis tele van közvetlenül összekapcsolható erőforrással. A mintahely, amelynek példáján keresztül egy sikeres kezdeményezést mutatok be, Aszód. Ez a kisváros jelenleg járasszékhelyként funkcionál. A régióban betöltött pozíciója, aktuális városimázsa kevésbé tűnik „trendinek” a közösségek számára (HÉTFA, 2020). Egy esettanulmány segítségével szemléltetni kívánom, hogy milyen pozitív hozadékkal bírhat egy közösségalapon létrejövő sportesemény a kisváros gazdasági és társadalmi dimenzióira nézve. A marketing alapvető célja az egyedi értékek hangsúlyozása a települések piacán is. Az egészségtudatosság, a közösségi szellem és a fenntarthatóság mind olyan üzenet, amelyet a sport-rekreáció egyértelműen és könnyen közvetít, miközben lehetőséget teremt a településhálózati pozíciók erősítésére, rendezésére, a regionális vérkeringés fokozására.

Kulcsszavak: kisváros, helyi identitás, közösségépítés, egészségtudatosság, sport, rekreáció

Irodalom

Kiss, G., & Szabó, J. (2004). *Sportvezetés-szervezés és sportmarketing alapjai*. Szeged.

Ries, A., & Trout, J. (1998). *Alulról építkező marketing*.

HÉTFA Kutatóintézet. (2020). *Járasszékhely Monitor*.

Győri, F. (2014). *Kiegészítések a sport, a rekreáció és turizmus fogalomkörének és közös területeinek értelmezéséhez*. Pécs.

Piskóti, I. (2023). *A településmarketing – stratégia alapjai*.

Piskóti, I., Marien, A., Papp, A., & Nagy, K. (2023). *Slow és turizmus – a kisvárosfejlesztési alternatíva?!* Miskolci Egyetem. <https://doi.org/10.15170/MM.2023.57.KSZ.02.06>

3.4. Turizmus és kommunikáció

Tourism and Communication

A települések instagram-kompatibilitása Szeged példáján

The Instagram Compatibility of Settlements: The Case of Szeged

HORVÁTH SÁRA

Szegedi Tudományegyetem, Természettudományi és Informatikai Kar

A kutatás elméleti háttere részben Urry, J. (1990) „turistatekintet” fogalmára épül, amely arra utal, hogy a turisták a látogatott helyeket gyakran nem a valóság teljes összetettségében, hanem egy idealizált, szelektív kép alapján érzékelik. Ez a nézőpont a látványosságokra és a könnyen megosztható élményekre koncentrál, elhanyagolva a helyszín hétköznapiabb vagy kevésbé fotogén aspektusait. Meghatározó továbbá Lynch, K. (1960) elmélete, mely szerint az emberek a városokat öt alapvető elem alapján térképezik fel: utak, határok, csomópontok, negyedek és attrakciók, amelyek segítenek az embereknek tájékozódni és megismerni a helyeket. A kutatás célja, hogy Szeged példáján bemutassa a települések milyen tényezők mentén alakíthatják instagram-kompatibilitásukat. A kutatás módszertana, hogy egy 12.700 darabszámú, nyilvánosan elérhető fotókból készült adatbázist hozott létre, majd több fordulóból álló válogatást követően azonosításra kerültek a rajtuk látható attrakciók. Az azonosítást követően kialakult több olyan kategória, amelyet egy újabb válogatást követően tovább lehetett bontani és részletesebben lehet elemezni. Az eredmények alapján Szegeden a Dóm tér és a Dóm központi szerepe jelentős, valamint még igen nagy számban előfordult a Tisza-part, a Széchenyi tér, a Móra Ferenc Múzeum, valamint a Dugonics tér. Ezek a helyszínek a város szívében helyezkednek, valamint ezeken a területeken zajlanak a város legfontosabb eseményei és kulturális rendezvényei is, amelyek tovább fokozzák vonzerejüket, így még inkább a város életének központjává válnak. Az eredmények alapján egy város instagram-kompatibilitását leginkább olyan helyek adják, amelyek látványosak, egyediek és esztétikailag vonzóak, jól fotózhatóak és könnyen megoszthatók a közösségi médiában. Az ilyen helyek általában látványos és ikonikus épületek, természeti szépségek, folyópartok, tengerpartok vagy hegyek, látványos attrakciók, történelmi városrészek, hangulatos sétálóutcák és terek, graffitik, évszakos események vagy ideiglenes látványosságok.

Kulcsszavak: fotózhatóság, turistatekintet, instagram, imázs

Irodalom

Lynch, K. (1977). *The Image of the City*. Cambridge, Mass: MIT Press.

Urry, J. (1990). *The 'Consumption' of Tourism. Sociology, 24(1)*, 23-35. <https://doi.org/10.1177/0038038590024001004>

A szálloda, a város "harmadik helye"

The Hotel as the City's 'Third Place'

JUHÁSZ-DÓRA KATALIN

Budapesti Gazdasági Egyetem, Vendéglátás Tanszék

A szállodai terek hasznosításának és észlelésének a vizsgálata napjaink meghatározó témája az ingatlanhasznosítás, létesítménygazdálkodás továbbá a fogyasztói élmény vonatkozásában. Különböző tudományterületek (marketing, szociológia, pszichológia) kutatói eltérő megközelítés szerint tárgyalják a bevételmaximalizálás, a szállodai terek hasznosítása és a fogyasztói élmény közötti összefüggéseket (Juhász-Dóra, 2022). A szállodai közösségi terek kiaknázatlan lehetőséget kínálnak új szolgáltatások bevezetésére, ugyanis a szállodák változatos szolgáltatáskínálatuk révén a vendégek széles körét szólíthatják meg. A kutatási témában rendelkezésre álló szakirodalom többsége azonban nem nyújt részletes betekintést a szállodaüzemeltetés hátterébe, a különböző típusú szállodák üzemegységeinek a működésébe, a szolgáltatás-fejlesztési folyamatok részleteibe. A megváltozott fogyasztói szokások és a technológiai innováció a kínált szolgáltatások körének és módjának a reformját idézte elő, amelynek eredményeképpen a szállodák számos új funkcióval bővültek. A szállodai közösségi terek napjainkban harmadik helyként is azonosíthatóak, mivel színteret biztosítanak a különböző társadalmi csoportok számára az informális, szabad társas érintkezéshez. Az eredetileg Ray Oldenburg szociológus által a „The Great Good Place” című könyvében megalkotott harmadik hely kifejezést a közösségépítés, az állampolgári szerepvállalás és az intellektuális diskurzus központjainak jelölésére használják. Kávézók, piacok, éttermek, bárók, klubok, bevásárlóközpontok, edzőtermek, gyógyfürdők, fodrászüzletek és további szolgáltatóegységek is funkcionálhatnak harmadik helyként, amennyiben a kialakításuk ennek megfelelő. A harmadik hely fogalom olyat teret jellemez, ahol a társadalom tagjai az otthonon (első hely) és a munkahelyen (második hely) kívül találkoznak. Oldenburg (1989) definíciója alapján a harmadik hely egy olyan független közösségi tér, amely számos alulról építkező kezdeményezés és a társadalom aktív színtere. Jelen kutatás különböző típusú szállodák közösségi tereit veszi górcső alá azzal a céllal, hogy részletes áttekintést nyújtson arról, hogy a szállodai terek milyen módon avanszálhatnak a helyi társadalom találkozásainak aktív színterévé. A szállodai terek harmadik helyként történő hasznosításának közvetett pozitív társadalmi hatása van a városban, továbbá hosszú távon versenyelőnyt és többletbevételt eredményezhet a szállodai gazdálkodás szempontjából.

Kulcsszavak: városi szálloda, közösségi terek, harmadik hely, helyi beágyazottság

Irodalom

Juhász-Dóra, K. (2023). *Tradíció és innováció a városi szállodák közösségi tereiben. Multidiszciplináris kihívások, sokszínű válaszok - Gazdálkodás- és Szervezéstudományi folyóirat*, 88-116. <https://doi.org/10.33565/MKSV.2023.KSZ.01.04>

Oldenburg, R. (1989). *The Great Good Place*. Da Capo Press, US.

Városimázs határok nélkül. Városdiplomácia mint hatékony települési brandépítési eszköz

City Image Without Borders: Urban Diplomacy as an Effective Tool for Municipal Branding

KISS BENCE ÁLMOS

Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola

A kortárs városfejlesztés kontextusában a városdiplomácia olyan innovatív eszköz, amely egyre jelentősebb szerepet játszik a globális városhálózatok dinamikájában. A kutatás feltárta a városdiplomácia, városmarketing és városbranding interdiszciplináris kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a városi imázsépítésben betöltött stratégiai funkcióikra fókuszálva. A városdiplomácia egy kortárs koncepció; olyan intézmények és folyamatok összessége, amelyek révén a települési önkormányzatok kapcsolatokat alakítanak ki a nemzetközi politikai színtér szereplőivel, hogy képviseljék magukat és érdekeiket (Pluijm –Melissen 2007). A városbranding a városmarketing része; komplex, hosszú távú stratégia, ami az egyedi identitás létrehozására fókuszál, megjelenítve a város számára jellegzetes értékeket (Kavaratzis 2004). A megfelelő, hatékony branding megalapozhatja a város hosszú távú imázsát (Tózsza 2014). A kutatás komplex elemzésre épül és magában foglalja a tudományos források átfogó vizsgálatát. Ez a megközelítés lehetővé teszi a városdiplomácia interdiszciplináris értelmezését a várospolitikai és városfejlesztés kontextusában, rámutatva, hogy a városdiplomácia egy komplex stratégiai mechanizmus, amely képes a települési identitás formálására, a versenyképesség növelésére és az innovatív városbranding kialakítására. A kutatás bizonyítja, hogy a tudatosan alkalmazott városdiplomácia jelentős szerepet játszik a sikeres és fenntartható városbranding kialakításában.

Kulcsszavak: városdiplomácia, városmarketing, városbranding, várospolitikai, területfejlesztés, versenyképesség

Irodalom

Kavaratzis, M. (2004). From City Marketing to City Branding: Towards a Theoretical Framework for Developing City Brands. *Place Branding*, 1(1), 58–73.

<https://doi.org/10.1057/palgrave.pb.5990005>

Tózsza, I. (2014). A Településmarketing Elmélete. In I. Tózsza (Ed.), *Turizmus és Településmarketing, Tanulmánykötet*. Budapesti Corvinus Egyetem, Gazdaságföldrajz és Jövőkutatás Tanszék.

Van der Pluijm, R., & Melissen, J. (2007). *City Diplomacy: The Expanding Role of Cities in International Politics*. The Hague: Netherlands Institute of International Relations Clingendael.

Emotion tracking: Az építészeti és városi örökség megismerésének érzelmi hatásmérése – Művészeti vásárok a kulturális turizmus tükrében

Emotion Tracking: Measuring the Emotional Impact of Experiencing Architectural and Urban Heritage – Art Fairs in the Context of Cultural Tourism

KLANICZAY JÁNOS

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Urbanisztika Tanszék

Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Kar, Urbanisztika Tanszék. Az épített környezet fenntarthatóságának számos aspektusa ismert, melyek közül a társadalmi és oktatási szempontok sok esetben háttérbe szorúlnak. Számos olyan értékes épületről tudunk, melyek társadalmi elfogadottság híján veszélyben vannak. A késő-modern építészet megosztó örökségével egyre több kulturálisprogram foglalkozik, megmutatva a korszak értékeit. Vajon milyen hatása lehet a kezdeményezéseknek és hogyan lehet mérhetővé tenni az építészeti élményt a városi kontextusban? A környezetpszichológia, a földrajztudomány és a turizmus módszereinek együttes alkalmazásával az épített örökséget bemutató programok egy új oldalát lehet megismerni. Az elmúlt évtized technológiai fejlődéseinek köszönhetően az építészeti és városi értékek felfedezésének érzelmi hatását térben és időben is lehetségesnyomon követni. A helyhez való kötődés kialakulásában fontos szerepet játszik a megismerés élménye és az érzelmek egyaránt, melyek kvantitatív és kvalitatív mérése hozzájárul a folyamat megértéséhez. A bemutatott kutatás során építészhallgatók objektív érzelmi visszajelzései kerülnek elemzésre Pesterzsébet megismerésén keresztül. GPS nyomkövető, geolokalizált fényképek és PPG-szenzorral ellátott fiziológiai reakciókat mérő okoseszközök kombinált adatai alapján kerül összehasonlításra az önálló bejárás és a vezetett séta során szerzett élmény. Az érzelmek térben és időben történő követése új perspektívát nyit a városfejlesztés területén.

Kulcsszavak: Érzelem mérés, Geolokalizált fénykép, Városi séta, Épített környezeti nevelés, Késő-modern építészet,

Irodalom

- Cernicova-Buca, M., Pevnaya, M. V., Fedorova, M., & Bystrova, T. (2022). Students' Awareness of the Local Cultural and Historical Heritage in Post-Communist Regional Centers: Yekaterinburg, Gyumri, Timisoara. *Land*, 11(9). <https://doi.org/10.3390/land11091530>
- Feng, J., Zhao, B., & Shaw, S. L. (2024). The study of emotion in GIScience: status and prospects. *Cartography and Geographic Information Science*, 1–16. <https://doi.org/10.1080/15230406.2024.2293769>
- Klaniczay, J. (2024). The Urban Walking Tour as an Experience-based Methodology for Built Environment Education in Budapest. *Periodica Polytechnica Architecture*, 55(1), 60–71. <https://doi.org/10.3311/PPar.20610>
- Lewicka, M. (2008). Place attachment, place identity, and place memory: Restoring the forgotten city past. *Journal of Environmental Psychology*, 28(3), 209–231. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2008.02.001>
- Reif, J., & Schmücker, D. (2021). Understanding tourists' emotions in time and space: Combining GPS tracking and biosensing to detect spatial points of emotion. *Journal of Spatial and Organizational Dynamics*, 9(4), 276–295.

Művészeti vásárok a kulturális turizmus tükrében

Art Fairs in the Context of Cultural Tourism

LENGYEL-FARKAS LILLA

Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola

A művészeti vásárok jelentős szerepet töltenek be a művészeti piac működésében: a galériáknak lehetőségük van megsokszorozni piaci erejüket azáltal, hogy kapcsolatba lépnek más kereskedőkkel és új vásárlókat szereznek (Morgner, 2014), az általuk képviselt művészek bemutatkozhatnak a közönségnek, a műgyűjtők pedig élőben tekinthetik meg a műalkotásokat, melyekkel gyarapítani tudják kollekcióikat. A 20. század a vásárok globalizálódását hozta magával, napjainkban évente mintegy 380 ilyen jellegű esemény kerül megrendezésre szerte a világon. A művészeti vásárok azonban nem csupán a művészetkedvelő közönség igényeit elégítik ki, de kedvező hatást gyakorolnak a helyi gazdaságra és infrastruktúrára is. Hozzájárulnak a turisztikai áramlás növeléséhez (Di Lascio, F.M.L., Giannerini, S., Scorcu, A.E. et al., 2011), közvetlenül és közvetve új munkahelyeket teremtenek, edukációs tevékenységet látnak el, emellett befolyásolhatják az adott város márkaépítési stratégiáit (Eckstein, 2006), hozzájárulnak a helyi művészek támogatásához, és gyakran új infrastruktúra-fejlesztéseket is generálnak (T. Endahyani). Ezen rendezvények globális jellege pedig segít áthidalni a kulturális és földrajzi különbségeket, elősegítve a kultúrák közti eszmecserét és megértést a művészeteken keresztül. A művészeti vásárok kulturális turizmusra gyakorolt hatását egyrészt szakirodalmi források segítségével, másrészt piaci szakértőkkel készített mélyinterjúkkal azonosítjuk.

Kulcsszavak: művészeti vásárok, műkereskedelem, műtárgypiac, művészeti galériák, vizuális művészetek, kulturális turizmus

Irodalom

- Di Lascio, F. M. L., Giannerini, S., Scorcu, A. E., & Candela, D. (2011). Cultural tourism and temporary art exhibitions in Italy: A panel data analysis. *Statistical Methods & Applications*, 20(4), 519–542. <https://doi.org/10.1007/s10260-011-0175-y>
- Eckstein, J. (2006). *The art fair as an economic force: TEFAF Maastricht and its impact on the local economy*.
- Morgner, C. (2014). The evolution of the art fair. *Historical Social Research*, 39(3), 318–336. <https://doi.org/10.12759/hsr.39.2014.3.318-336>
- Endahyani, T. (2020). Art and design exhibition contribution in preserving local cultural heritage for tourism development. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 452, 012056. https://www.researchgate.net/publication/341382606_Art_and_design_exhibition_contribution_in_preserving_local_cultural_heritage_for_tourism_development#fullTextFileContent

3.5. Urban planning, Urban green ecology

Urban Pollination: Ecosystem Services and Urban Planning – A literature review

ANNAMÁRIA FERENCZI

Corvinus University of Budapest, Doctoral School of International Relations and Political Science, Geopolitics and Sustainable Development Doctoral Program

The increasing number in news echoing global pollination crisis, and the proven facts about pollinator decline, have intensified concerns, particularly in agricultural landscapes. However, an important question arises: Does this trend extend to urban areas, and therefore to our shared habitats? While it is challenging to quantify pollination as an ecosystem service, environmental economics provides a toolkit to address these complexities. Yet, to explore this effectively, an essential step should be made: Examining the existing literature in order to see how pollination appeared in urban planning literature in the last ten years. This study examines urban ecosystem services by exploring the intersection of pollination and urban planning. A comprehensive literature review on urban planning over the past decade could then be compared to the author's prior review of pollination as an ecosystem service in agriculture. By highlighting the importance of pollination within urban shared habitats, this research offers valuable insights for decision-makers and urban planners, emphasising the potential of urban planning to address pollination challenges and enhance urban sustainability on a local level.

Keywords: pollination, urban ecosystem services, environmental economics, shared habitats

Literature

Bellamy, C. C., van der Jagt, A. P., Barbour, S., Smith, M., & Moseley, D. (2017). A spatial framework for targeting urban planning for pollinators and people with local stakeholders: a route to healthy, blossoming communities? *Environmental Research*, 158, 255-268.

Kovács-Hostyánszki, A., Belényesi, M., Geng, I., Kemencei, Z., Kisné Fodor, L., Lehoczki, R., ... Zajác, E. (2021). *A pollináció, mint ökoszisztéma-szolgáltatás értékelése – az ökoszisztéma-állapottól a ténylegesen igénybe vett ökoszisztéma szolgáltatás értékeléséig. A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU biológiai sokféleség stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok projekt Ökoszisztéma-szolgáltatások projektem keretében készült tanulmány.* Hungary: Ministry of Agriculture.

A Comparative Study of Urban Green Space Accessibility: Insights from 73 European Cities with Case Studies of Prague and Budapest

PÉTER KACSÓ – GYÖRGY KUKELY – JOSÉ GOMES DOS SANTOS

Eötvös Loránd University, Doctoral School of Earth Science

Urban green spaces (UGS) play a vital role in enhancing the well-being of urban residents, yet ensuring their accessibility remains a challenge, particularly in densely populated cities (Haaland & van den Bosch, 2015). This study contributes to European city comparisons by evaluating UGS accessibility and per capita provision across 73 major cities, alongside a detailed analysis of Budapest and Prague—two cities with comparable urban characteristics but notably different UGS accessibility values. Through this comparative framework, the study introduces a novel GIS-based method for assessing UGS accessibility, offering more detailed, city-specific insights compared to previous large-sample studies (Kabisch et al., 2016). The comparison of the two cities examines UGS accessibility by size categories, identifies areas where low accessibility overlaps with high population density, and evaluates temporal changes in UGS between 2006 and 2018. The findings reveal statistically significant differences in UGS accessibility across European regions, with post-socialist South-Eastern Europe identified as lagging furthest behind the European standard. The comparison between Budapest and Prague highlights that Prague outperforms Budapest in UGS accessibility, benefiting from a greater number of parks and larger average park sizes. Conversely, Budapest faces challenges, particularly in its densely populated inner city, where high population density coincides with poor UGS accessibility.

Keywords: European cities, large sample, GIS, green space accessibility, land use changes, comparison

Literature

- Haaland, C., & van den Bosch, C. K. (2015). *Challenges and strategies for urban green-space planning in cities undergoing densification: A review. Urban Forestry & Urban Greening*, 14(4), 760–771. Elsevier GmbH. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2015.07.009>
- Kabisch, N., Strohbach, M., Haase, D., & Kronenberg, J. (2016). *Urban green space availability in European cities. Ecological Indicators*, 70, 586–596. <https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2016.02.029>

Land Use Transitions and Green Space Dynamics in Quito's Informal Settlements: A Spatiotemporal Analysis

MAYTE ALEJANDRA CUESTA TABARES – ILDIKÓ RÉKA BÁTHORYNÉ NAGY

Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Institute of Landscape Architecture
Urban Planning and Garden Art, Department of Urban Planning and Urban Green
Infrastructure

This study investigates spatiotemporal changes in land use and land cover (LULC) within Quito's informal settlement landscape from 2014 to 2024, focusing particularly on the relationship between urban green spaces and informal settlements. The objectives are to determine and examine spatiotemporal changes in LULC in Quito's informal settlements, measure the intensity of land cover alterations during informal settlement expansion, and connect informal settlement growth patterns to land transition processes and related municipal policy factors. The research incorporates data from imaging sources, using object-based image classification techniques for segmentation and feature extraction, as well as post-classification analysis to detect LULC transitions over time. Intensity analysis forms the core of the methodology, enabling examination of LULC dynamics at both category and transition levels. This geographical study examines three neighborhoods representing the north, center, and south of Quito, capturing diverse patterns of settlement expansion and green space occupation. Over the past decade, informal settlements have increasingly encroached upon urban green areas, utilizing these spaces for unintended social and cultural functions driven by residents' needs. By characterizing the settlement growth dynamics and the evolving use of green spaces, this study analyzes how informal growth has shaped access and functions within Quito's urban landscape.

Keywords: informal landscape, spatiotemporal changes, land transition processes, green space occupation.

Literature

- Inostroza, L. (2017). Informal urban development in Latin American urban peripheries. Spatial assessment in Bogotá, Lima and Santiago de Chile. *Landscape and Urban Planning*, 165, 267–279. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2016.03.021>
- Koster, M., & Nuijten, M. (2016). Coproducing urban space: Rethinking the formal/informal dichotomy. *Singapore Journal of Tropical Geography*, 37(3), 282–294. <https://doi.org/10.1111/sjtg.12160>
- Matarira, D., Mutanga, O., Naidu, M., Mushore, T. D., & Vizzari, M. (2023). Characterizing informal settlement dynamics using Google Earth Engine and intensity analysis in Durban metropolitan area, South Africa: Linking pattern to process. *Sustainability (Switzerland)*, 15(3). <https://doi.org/10.3390/su15032724>

A Systematic Literature Review of Policy Models for Sustainable Urban Tourism Development

RODGERS ISAAC KISIANGANI

Corvinus University of Budapest, Doctoral School of International Relations and Political Science.

Evolutions of urban systems along with tourism resulted in urban tourism growth, attracting significant amounts of research. However, there is limited research on urban tourism policy, which could be attributed to the challenge of clearly defining urban tourism due to its complexity. Even so, urban tourism policy models need to be understood to facilitate selection of the best frameworks for enhancing sustainable urban tourism development. This study uses a systematic review to answer the question; which is a suitable policy model for enhancing sustainable urban tourism development? The expected findings are the discussions and comparisons of tourism policy frameworks ranging from the traditional tourism policy frameworks to smart city tourism policy frameworks. Revealing existing policy frameworks from literature makes it possible for evaluating them and recommending a suitable one for the increasing urban tourism complexities.

Keywords: Sustainable urban tourism, urban tourism policy, urban tourism models and tourism policy framework

Literature

Bellini, N., Go, F. M., & Pasquinelli, C. (2017). Urban tourism and city development: notes for an integrated policy agenda. In N. Bellini & C. Pasquinelli (Eds.), *Tourism in the city: Towards an integrative agenda on urban tourism* (pp. 1–12). Springer, Cham.

Šegota, T., Sigala, M., Gretzel, U., Day, J., Kokkranikal, J., Smith, M., Seabra, C., Pearce, P., Davidson, R., van Zyl, C., Newsome, D., Hardcastle, J., & Rakić, T. (2019). Future agendas in urban tourism research: special editorial. *International Journal of Tourism Cities*, 5(2), 109–124.

Erbil Urban planning from 1990 to 2024 by using GIS and Remote sensing

ZANA FATTAH ALI

University of Pécs, Doctoral School of Earth Sciences

Koya University Faculty of Education, Department of Geography

This paper examines the evolution of urban planning in Erbil, Iraq, from 1990 to 2024, employing Geographic Information Systems (GIS) and remote sensing technologies. The study highlights the rapid urbanisation and socio-political changes shaping Erbil's urban fabric during this period. The research identifies key land use patterns, urban sprawl, and infrastructure development by analysing satellite imagery, spatial data, and planning documents. Additionally, integrating GIS and remote sensing tools facilitates an in-depth assessment of urban growth dynamics, environmental impacts, and planning effectiveness. The findings underscore the importance of adopting technology-driven planning approaches to address challenges related to sustainable urban development in rapidly growing cities.

Keywords: Erbil, Urban Planning, GIS, Remote Sensing, Urban Sprawl, Sustainable Development, Land Use Analysis, Iraq

Literature

Mzuri, R. T., Fatah, K. K., & Mustafa, Y. T. (2024). Identification of Flood-Prone Areas Using Geo-informatics: A Case Study of Erbil City, Kurdistan Region, Iraq. *The Iraqi Geological Journal*, 277–295.

Mustafa, A., & Szydlowski, M. (2020). The impact of spatiotemporal changes in land development (1984–2019) on the increase in the runoff coefficient in Erbil, Kurdistan Region of Iraq. *Remote Sensing*, 12(8), 1302.

A konferencia szervezői és mentorai

- Salamin Géza, a MUT alelnöke, a BCE Geopolitika és Fenntartható Fejlődés Doktori Program igazgatója
- Szövényi Anna, MATE Településépítészeti és Települési Zöldinfrastruktúra Tanszék vezetője
- Fekete Albert, MATE Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet vezetője
- Alföldi György, BME Építészmérnöki Kar dékánja, a MUT elnöke
- Berki Márton, ELTE TTK FFI Társadalom- és Gazdaságföldrajzi Tanszék egyetemi adjunktus
- Horváth Csilla Nemzeti Fejlesztési Központ Területfejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Főigazgatósága osztályvezetője
- Marjainé Szerényi Zsuzsanna (BCE Fenntartható Fejlődés Intézet specializációfelelős)
- Szabó Árpád, BME Urbanisztika Tanszék vezetője
- Szabó Pál, ELTE TTK FFI Regionális Tudományi Tanszék vezetője
- Szaló Zsófia, Nemzeti Fejlesztési Központ Területfejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Főigazgatósága osztályvezetője

A konferencia további mentorai

- Báthoryné Nagy Ildikó Réka (MATE)
- Benkő Melinda (BME)
- Bérczi Szabolcs (MUT-MATE)
- Bodor Ádám (MUT-BKK)
- Csaba Ders (MUT-PTE)
- Dancsokné Fóris Edina (MATE)
- Hory Gergely (BME)
- Izsák Éva (ELTE)
- Jankó Ferenc (ELTE)
- Kissfazekas Kornélia (BME)
- Kőszeghy Lea (MUT, HUN-REN TK)
- Marjainé Szerényi Zsuzsanna (BCE)
- Nádasy László (MATE)
- Sallay Ágnes (MATE)
- Sárospataki Máté (MATE)
- Schneller István (MATE)
- Szabó Julianna (BME)
- Szalkai Gábor (ELTE)
- Szilvácsku Zsolt (MATE)
- Takácsné Zajacz Vera (MATE)
- Teveli-Horváth Dorottya (MUT, URBAVIS)
- Tolnai Gábor (ELTE)
- Wettstein Domokos (BME)